

Jēkabpils novada Valdemāra Ancīša Aknīstes bibliotēkas

2024.gada pārskats

Aknīste
2024

Saturs

Pārskata perioda kopsavilkums.....	2
1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums	4
2. Finansiālais nodrošinājums.....	6
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	7
4. Personāls	8
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	10
6. Krājums	16
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem.....	20
8. Novadpētniecība.....	23
9. Projekti.....	31
10. Publicitāte	32
11. Sadarbības tīkla raksturojums	33
Pielikumi	36

Pārskata perioda kopsavilkums

2024.gada bibliotēkas darbības prioritātes:

- nodrošināt kvalitatīvu bibliotēkas lietotāju apkalpošanu;
- organizēt vietējas nozīmes un piedalīties valsts rīkotās lasīšanas veicināšanas aktivitātēs;
- uzlabot bibliotēkas publicitāti;
- papildināt novadpētniecības materiālu krājumu un to popularizēt, tai skaitā bibliotēkas tīmekļa vietnē, kas tika veidota galvenokārt šim mērķim.

Jauni pakalpojumi ieviesti netika, projekti netika realizēti.

Bibliotēku nozares stratēģijā (2023 – 2027) definēto virzienu un uzdevumu sasaiste ar bibliotēku darbu

Kvalitatīvu un mūsdienīgu pakalpojumu attīstība

Kvalitatīvi un mūsdienīgi pakalpojumi ir cieši saistīti ar kvalitatīvu un mūsdienīgu vidi, ar ko šobrīd bibliotēka nevar lepoties. Pakalpojumi tiek sniegti atbilstoši piešķirtajam finansējumam.

Pielāgotās literatūras pakalpojumi

Bibliotēkā pieejamas divas grāmatas aplielinātajā drukā un viena grāmata vieglajā valodā. Pārskata periodā nav bijis pieprasījums no lietotājiem pēc pielāgotās literatūras.

Bibliotēkas kā kopienas stiprinātājas un ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanas

Bibliotēka darbojas saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības mērķiem, piedāvājot iedzīvotājiem vienlīdzīgas iespējas informācijas piekļuvei, brīvu pieeju datoriem un internetam, konsultācijas un uzziņas, iespēju piedalīties pasākumos. Bibliotēkas Novadpētniecības nodaļa nodarbojas ar vietējā kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanu, apkopšanu, saglabāšanu un popularizēšanu, iesaistot vietējos iedzīvotājus.

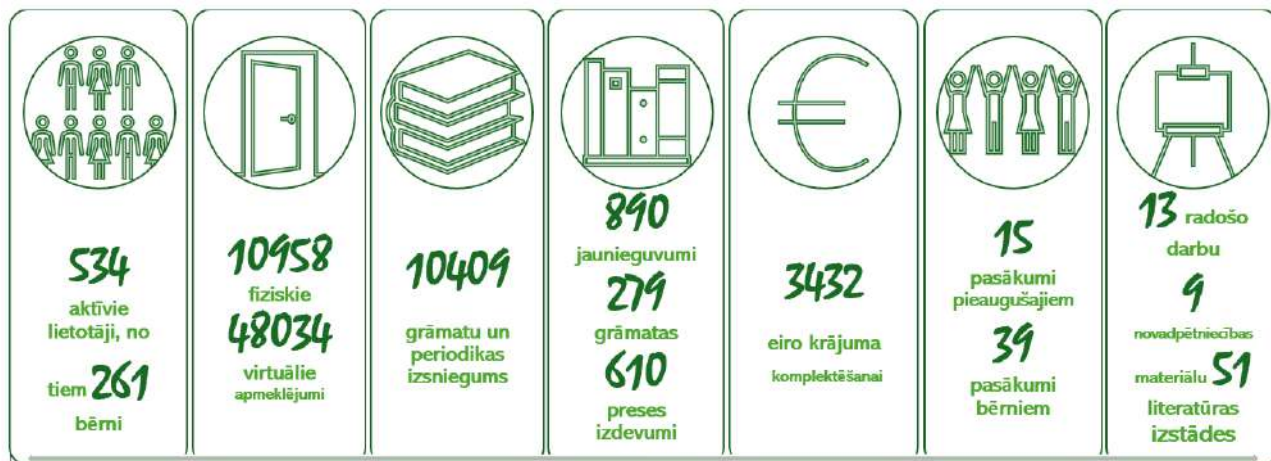
Jauni pakalpojumi, esošo pilnveide

Pārskata periodā netika ieviesti jauni pakalpojumi, bet tika turpināti un iespēju robežās uzlaboti esošie. Tika veikta bibliotēkas lietotāju aptauja ar mērķi iegūt bibliotēkas lietotāju vērtējumu par esošo situāciju un ieteikumus bibliotēkas darbības uzlabošanai nākotnē. Anketa pievienota šī dokumenta 1.pielikumā.

“Restarts lasīšanai”

Pārskata periodā LNB ar Latvijas Republikas Kultūras ministrijas un Izglītības un zinātnes ministrijas atbalstu, sadarbībā ar partneriem uzsāka plašu sabiedrības iesaistes kustību “Restarts lasīšanai”. Šī iniciatīva ir ievērojams atbalsts bibliotēkām gan praktiskā ziņā (jo ir iespēja iegūt augstvērtīgas grāmatas), gan atbalsta ziņā, jo lasītāji ir motivēti piedalīties valsts līmeņa lasīšanas veicināšanas programmās. Pārskata periodā Bērnu žūrija piedalījās 50 dalībnieki, visaktīvākais posms 5+. Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām deva iespēju iegūt savā īpašumā 19 augstvērtīgas grāmatas, tai skaitā 10 bērnu un pusaudžu grāmatas, 6 nozaru un 3 daiļliteratūras darbus, kurus esošā finansējuma ietvaros noteikti nebūtu iegādājušies.

Galveno statistikas datu apkopojums

Problēmas, to risinājumi

2024. gada 1. jūlijā LNB datu centrā tika konstatēti darbības traucējumi, kas ietekmēja bibliotēkas darbību. Tā kā esam pieraduši pie automatizācijas, šis laiks radīja neērtības darbā ar apmeklētājiem, jo nebija iespējams automātiski izsniegt grāmatas vai veikt citas darbības BIS Alise. Tomēr Bibliotēkas darbība netika pārtraukta, apmeklētājiem bija iespēja saņemt nepieciešamos pakalpojumus un kopumā šie darbības traucējumi neradīja vērā ņemamas grūtības.

Pārskata periodā par aktuālu problēmu ir kļuvis vietas trūkums Bērnu literatūras nodaļā, jo arvien vairāk bērnu izvēlas Bibliotēku kā vietu, kur pavadīt brīvo laiku. Nepieciešams pārplānot telpas izkārtojumu, lai radītu vairāk vietas sēdvietām, galdiņiem, pufiem, paklājam, un tas ir arī finansējuma jautājums. Ja bibliotēkā ierodas pusaudži un jaunieši, viņiem nepieciešama sava telpa, atsevišķi no mazajiem bērniem, tāpēc nepieciešams pielāgot telpu kā brīvā laika pavadīšanas vietu jauniešiem.

Prioritātes 2025.gadam

1. Mērķtiecīgi gatavoties bibliotēkas akreditācijai.
2. Apkopot un atsevišķā plauktā izvietot Aknīstes un tuvākās apkārtnes (bijušā Aknīstes novada robežās) autoru – rakstnieku, dzejnieku, publicistu – darbus ar mērķi tos popularizēt un darīt pieejamus lasītājiem.
3. Apmeklēt profesionālās pilnveides pasākumus un citas iedvesmojošas aktivitātes, lai gūtu ierosmi jauniešu auditorijas piesaistīšanai.
4. Pilnveidot un labiekārtot iestādes fizisko vidi, liekot uzsvāru uz telpām, kurās uzturas bērni un pusaudži. Rast iespēju iekārtot atsevišķu telpu jauniešiem.

1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums

Vispārīgs raksturojums

Jēkabpils novada Valdemāra Ancīša Aknīstes bibliotēka (turpmāk tekstā – Bibliotēka) ir viena no Jēkabpils novada pašvaldības Jēkabpils novada Galvenās bibliotēkas struktūrvienībām, kas atrodas Aknīstes pilsētas centrā, PII “Bitīte” ēkā.

Bibliotēka ir atvērta lietotājiem darbdienās no plkst.9.00 – 18.00, vasarā darba laiks saīsināts par vienu stundu – plkst.9.00 – 17.00.

Pārskata periodā Bibliotēka ir apkalpojusi Aknīstes pilsētas un pagasta iedzīvotājus, kā arī citu novadu iedzīvotājus. Bibliotēkas apkalpojamajā teritorijā – Aknīstes pilsētā un pagastā – pārskata periodā reģistrēti 1258 iedzīvotāji (saskaņā ar Centrālās Statistikas pārvaldes datiem, kas pieejami https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IR_IRE/IRE071/), no tiem 201 bērni (saskaņā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem uz 01.07.2024., kas pieejami <https://www.pmlp.gov.lv/lv/media/12201/download?attachment>).

Bibliotēkas pieaugušo mērķauditoriju veido galvenokārt seniori, tai skaitā Aknīstes VSAC iemītnieki. Aknīstes vidusskola un PII “Bitīte” ir pilsētas izglītības iestādes, kuru pedagogi un izglītojamie ir arī ļoti nozīmīga Bibliotēkas mērķauditorija. Pārskata periodā reģistrēti 48 jauni lasītāji, 33 no tiem ir bērni.

Izmaiņas bibliotēku darbībā

Izmaiņas bibliotēkas darbībā pārskata periodā nav notikušas.

Pārskata periodā paveiktais no bibliotēkas stratēģijā (attīstības plānā) definētajiem virzieniem un uzdevumiem

V. Ancīša Aknīstes bibliotēka ir viena no Jēkabpils novada Galvenās bibliotēkas struktūrvienībām, tāpēc darbojas saskaņā ar izstrādāto un pašvaldībā apstiprināto stratēģiju 2024. – 2027.gadam (skatīt <https://www.jgb.lv/lv/par-mums/dokumenti/bibliotekas-attistibas-strategija/>).

Saskaņā ar Jēkabpils novada Galvenās bibliotēkas attīstības stratēģiju, Jēkabpils novada bibliotēkas ir dinamiski kultūras, informācijas, zināšanu un komunikāciju centri, kas nodrošina mūsdienīgus pakalpojumus, ikvienam sniedz iespēju iegūt informāciju, zināšanas, iedvesmu personīgai un novada kopīgai izaugsmei, saliedē un uzlabo kopienas dzīves kvalitāti. Pārskata periodā Aknīstes bibliotēka ir darbojusies saskaņā ar šo vīziju, savu iespēju robežās veidojot aktivitāšu, pasākumu, izstāžu piedāvājumu atbilstoši definētajiem virzieniem un uzdevumiem.

Kvalitatīvu un mūsdienīgu pakalpojumu attīstība. Pakalpojumi tiek sniegti atbilstoši iespējām. Liela nozīme mūsdienīgu pakalpojumu sniegšanā ir fiziskajai videi, kurai arī jābūt mūsdienīgai. Pasākumu un izstāžu piedāvājums Bibliotēkā var tikt raksturots kā kvalitatīvs un mūsdienīgs, tomēr vide tāda nav. Šis ir jautājums, kura risināšanai nepieciešami resursi un laiks.

Pielāgotās literatūras pakalpojumi (Bibliotēku nozares stratēģijas 8.rīcības virziens). Bibliotēkā pieejamās pielāgotās literatūras piedāvājums ir neliels. Ja būs pieprasījums pēc pielāgotās literatūras, tiks rasti risinājumi tās nodrošināšanai.

Bibliotēkas kā kopienas stiprinātājas un ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanas.

2024.gadā biedrības “Kopienu sadarbības tīkls “Sēlijas salas”” projekta “Pilsoniskās līdzdalības atbalsta punkti Sēlijā” ietvaros tika apmeklētas trīs tiešsaistes apmācības par pilsonisko līdzdalību “Līdzdalības punkti - bibliotēkas”.

Bibliotēkas Novadpētniecības nodaļa apkopo, saglabā un popularizē vietējo kultūrvēsturisko mantojumu, sadarbojoties ar vietējiem iedzīvotājiem un organizācijām.

Latviešu Grāmatai 500 norises

Netika rīkotas aktivitātes.

Darbs ilgtspējīgas attīstības mērķu jomā

Katrā pasākumā ilgtspējīgas attīstības mērķi netiek atsevišķi izcelti, tomēr visas aktivitātes ir rīkotas šo mērķu nodrošināšanai, jo bibliotēka pēc būtības ir iestāde, kas tiecas saglabāt visu vērtīgo, dalīties ar to un darboties kopā.

Izmaiņas bibliotēkas darbībā un bibliotēku akreditācija

Izmaiņas bibliotēkas darbībā nav notikušas. Akreditācija notiks 2025.gadā.

Problēmas un nepieciešamie uzlabojumi

Bibliotēkas darbībā ir galvenokārt saistīti ar finansēm, jo citādā ziņā Bibliotēkai piemīt potenciāls attīstīties – tiek organizēti pasākumi, mākslas izstādes, literatūras un novadpētniecības materiālu izstādes dažādām vecuma grupām un to interesēm, veidota estētiski pievilcīga un aicinoša vide, lai katrs apmeklētājs justos gaidīts.

Divās galvenajās lasītāju apkalpošanas telpās – abonementā un bērnu literatūras nodaļā nepieciešams kosmētiskais remonts un elektroinstalācijas atjaunošana, tāpat arī divās saimniecības telpās. Nepieciešams iegādāties arī jaunas mēbeles, tai skaitā plauktus ērtai un estētiskai literatūras izvietošanai.

Lai piesaistītu bibliotēkai jaunus apmeklētājus, nepieciešams piedāvāt kaut ko tādu, kas ir aktuāls un nav pieejams citur. Tas īpaši aktuāli jauniešiem, jo šī vecuma grupa ir visgrūtāk piesaistāma un ieinteresējama. Jaunieši apmeklē bibliotēku reti, visbiežākais apmeklējuma veids ir bibliotēkārās stundas, informatīvās nodarbības kopā ar klases audzinātāju vai mācību priekšmeta skolotāju. Tā kā bērni un pusaudži Bibliotēku apmeklē ļoti aktīvi, bieži trūkst vietas, lai visi justos ērti. Nākamajā gadā plānots pielāgot vienu no Bibliotēkas telpām, kurā atradās iepriekšējās vadītājas kabinets, lai to varētu izmantot bērni un pusaudži kā brīvā laika pavadīšanas telpu. Pieejamā finansējuma robežās plānots labiekārtot “bērnu stūrīti”, nomainot novecojušās mēbeles un paklāju, kā arī mainot grāmatu plauktu izkārtojumu, lai atbrīvotu vietu. Lai veicinātu energoefektivitāti, iesniegts papildu pieprasījums griestu un gaismas ķermeņu nomaiņai abonementa telpā.

2. Finansiālais nodrošinājums

Šajā sadaļā aprakstītās aktivitātes atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

Bibliotēkas izdevumi

Finansiālo nodrošinājumu Bibliotēkas vajadzībām sastāda pašvaldības līdzekļi. Finansējums ir pietiekošs, lai veiktu pamatfunkcijas, tomēr nav vērsts uz attīstību. Pieaugot grāmatu un preses izdevumu cenām, iedzīvotājiem sagādā grūtības iegādāties grāmatas un abonēt preses izdevumus, tāpēc pieaug pieprasījums bibliotēkām. Attiecībā pret kopējiem Bibliotēkas izdevumiem, finansējums grāmatu un periodikas iegādei ir mazs. Šajā ziņā nozīmīgs atbalsts ir projektu ietvaros nodrošinātās grāmatas – publiskais grāmatu iepirkums bibliotēkām, Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija, kā arī dāvinājumi no lasītājiem un sadarbības partneriem. Tas ļauj saņemt kvalitatīvu literatūru, kas atbilst lasītāju pieprasījumam.

2.1. tabula

Bibliotēkas izdevumi

	2022	2023	2024
Izdevumi kopā (EUR)	59493	69343	60808
Darbinieku atalgojums (bruto)	29229	39095	35286
Krājuma komplektēšana	3497	3401	3432

Maksas pakalpojumi nav plaši pieprasīti. Bibliotēkas apmeklētāji, kuri izmanto drukāšanas, kopēšanas vai skenēšanas pakalpojumu bibliotēkā, ietilpst iedzīvotāju grupā, uz kuriem attiecas atlaides, attiecīgi pensionāri, skolēni, cilvēki ar īpašām vajadzībām. Kopš 2022.gada lielāko daļu ieņēmumu par maksas pakalpojumiem sastādīja gida pakalpojumi, kas ir bijuši pieprasīti un aktuāli, īpaši vasaras sezonā. 2024.gadā bibliogrāfe, kura sniedz gida pakalpojumus, veic VPVKAC darbinieces aizvietošanu, tāpēc jūlijā netika novadīta neviena ekskursija, un tas atsaucas arī uz

bibliotēkas ieņēmumiem, kas šajā gadā, kā redzams, ir samazinājušies. Šī ir viena no problēmām, kas ir aktualizēta arī 8.sadaļā – Novadpētniecības darba raksturojumā.

2.2.tabula

Maksas pakalpojumi

	2022	2023	2024
Maksas pakalpojumi (EUR)	244	307	124

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi

Pārskata periodā netika veikti telpu remontdarbi. Iepriekšējā pārskata periodā kā turpmākās attīstības vajadzība tika nosaukta nepieciešamība veikt kosmētisko remontu Bērnu literatūras nodaļā, tika izstrādāta tāme un iesniegts papildus finansējums pieprasījums, kas tika noraidīts. Otra no vajadzībām, kura arī netika īstenota pārskata periodā un saglabājas kā vajadzība arī uz nākamo periodu, ir atsevišķas telpas iekārtošana Novadpētniecības priekšmetu glabāšanai. 2024.gadā tika iesniegts papildu pieprasījums, atbilstoši vienai no budžeta prioritātēm – energoefektivitātes uzlabošanai – griestu un gaismas ķermeņu nomaiņa abonementa telpā.

Pieejamā finansējuma robežās papildināts Bibliotēkas inventārs: 10 krēsli pasākumu telpai (šobrīd ir 20 vienādi krēsli, kas rada vienotu, modernu vizuālo tēlu); pretinsektu sieti trīs logiem; trīs grīdas ventilatori; divi lieli termosi; logu mazgājamā birste ar teleskopisko kātu. Finansējums biroja un saimniecības precēm ir pietiekošs, tāpat arī pasākumu organizēšanai.

3.1. tabula

IKT nodrošinājums bibliotēkā

	Ražošanas gads
Datori darbiniekiem	2017
Datori lietotājiem	2013; 2014; 2017; 2018; 2019
Portatīvie datori	2018; 2022
Printeri	-
Skeneri	-
Kopētāji	-
Multifunkcionālās iekārtas	2015; 2018; 2021
Spēļu konsoles	2021
Videoprojektors	2019
Laminatori	2018; 2024
Fotoaparāti	2009; 2017

Kā redzams augstāk ievietotajā tabulā, Bibliotēkas nodrošinājums ar informācijas tehnoloģijām ir apmierinošs, jo ir pieejamas tehnoloģijas dažādu funkciju veikšanai. Tāpat ir redzams, ka lielākā daļa no pieejamajām ierīcēm ir novecojusi, ja skatās no mūsdienu tehnoloģiju straujās attīstības skatupunkta. Bibliotēkā kopumā ir 9 datori – 4 darbiniekiem un 5 – lietotājiem (2 no tiem Bērnu literatūras nodaļā). Kā redzams, datori lietotājiem ir 3 – 6 gadus veci. Tie ir pietiekoši labā stāvoklī

un aprīkoti ar nepieciešamo programmatūru, lai veiktu ikdienas darbības – izmantotu internetu, lietotu Microsoft Office programmas, spēlētu tiešsaistes spēles, tomēr reizēm nedarbojas pietiekoši ātri. Bērni un pusaudži ir tie, kuri datorus izmanto visbiežāk.

Bibliotēkā ir 4 multifunkcionālas iekārtas, ar kuru palīdzību var veikt melnbaltas un krāsainas izdrukas, kopēšanu un skenēšanu. Krāsainā izdruka visbiežāk tiek izmantota, lai veidotu pasākumu afišas, informatīvus materiālus bibliotēkas apmeklētājiem, sagatavotu materiālus bibliotēkārājām stundām un tematiskajām nodarbībām.

PlayStation spēļu konsole tiek izmantota ļoti aktīvi, un tā labi darbojas, nepieciešams tikai papildināt krājumu ar jaunām spēlēm.

2024.gada rudenī bibliotēkā bija izteikti interneta darbības traucējumi. Sazinoties ar vienoto palīdzības dienestu, uz Bibliotēku tika nosūtīts tehniķis un problēma novērsta. Šobrīd tīkla ātrdarbība ir laba.

Pieejamā finansējuma ietvaros tehnoloģiju klāsts tiks pamazām nomainīts, un tas ir uzsākts jau šajā gadā, iegādājoties jaunu laminatoru.

Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā

Telpu kosmētiskais remonts, energoefektivitātes uzlabošanai – griestu un gaismas ķermeņu nomaiņa abonementa un bērnu literatūras nodaļas telpās. Pie Bibliotēkas ieejas nepieciešams ierīkot velo novietni, jo laikā no agra pavasara līdz vēlam rudenim Bibliotēkas apmeklētāji ierodas ar velosipēdiem, skrejriteņiem, un tos nav kur novietot, jo esošais velo statīvs ir mazs. Nepieciešams pārplānot telpu iekārtojumu, jo pašreizējais plauktu un mēbeļu izvietojums nav efektīvs, īpaši Bērnu literatūras nodaļā, kur bērni pavada daudz laika spēlējot spēles un sarunājoties. Joprojām aktuāla atsevišķa telpa, kur izvietot tikai novadpētniecības krājuma priekšmetus.

4. Personāls

Šajā sadaļā aprakstītās aktivitātes atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

Personāla raksturojums

2024.gadā bibliotēkā strādāja 3 darbinieces uz pilnu slodzi. No trim bibliotēkas darbiniecēm vienai ir bibliotēkārā izglītība, vienai – bakalaura grāds filoloģijā, vienai – maģistra grāds pedagogijā. Komandas darbs, spēja pielāgoties situācijai un auditorijai, darbošanās prieks, gandarījums par izdevušos pasākumu un spēja mācīties no savām kļūdām – ir tas, kas palīdz radīt patīkamu atmosfēru bibliotēkā un veidot piedāvājumu dažādām mērķauditorijām.

Tendences bibliotēku jomas attīstībā nosaka nepieciešamību nepārtraukti izglīties, attīstīt savas profesionālās kompetences, lai spētu sniegt kvalitatīvus pakalpojumus bibliotēkas apmeklētājiem. 2024.gadā apmeklēto profesionālās pilnveides kursu saraksts skatāms šī dokumenta 2.pielikumā.

Apbalvojumi un pateicības

2024.gadā bibliotēka saņēma pateicības no: Aknīstes vidusskolas par skolas vēstures ekspozīcijas organizēšanu un atklāšanas pasākuma rīkošanu, kā arī par piedalīšanos Drošāka Interneta dienā.

Finansējums personāla attīstībai

Finansējums profesionālajai pilnveidei un pieredzes apmaiņas braucieniem ir pietiekošs, un tas tiek pilnvērtīgi izmantots. Tā kā profesionālās pilnveides pasākumu piedāvājums ir plašs, tiek apmeklēti tikai tie pasākumi, kuri sniedz informāciju, kas var tikt vēlāk izmantota bibliotēkas darbības uzlabošanai. Pārskatā periodā profesionālajai pilnveidei izlietoti 125 eiro no pašvaldības piešķirtā finansējuma.

Galvenie secinājumi par profesionālo pilnveidi

Bibliotekāre Velga Buiķe apmeklējusi 8 profesionālās pilnveides pasākumus 42 akadēmisko stundu apjomā. Kā visvērtīgāko pasākumu var minēt divu dienu klātienes programmu "Lasīšanas veicināšanas kompetence un kultūra izglītības iestādēs". Šajā seminārā iegūtajās atziņās V.Buiķe dalījās seminārā ar novada bibliotēku kolēģiem un daudzas no tām bija ļoti noderīgas izmantošanai ikdienas darbā ar bērniem. Kas attiecas uz profesionālo pilnveidi specializācijā – bērnu un jauniešu apkalpošana – ir ļoti svarīgi, lai šie kursi būtu izteikti praktiski un vēlams notiktu klātienē.

Bibliotēkas vadītāja Inga Elksne apmeklējusi 7 profesionālās pilnveides pasākumus 62 akadēmisko stundu apjomā. Kā visvērtīgākos var minēt trīs dienu Alise kursus, kas sniedza apjomīgu ikdienā izmantojamas informācijas kopumu, kas ļauj pilnvērtīgāk izmantot visas BIS Alise sniegtās iespējas. Tāpat jāmin klātienes "Praktikums – izveido aptaujas anketu savai bibliotēkai", kuras laikā lektore Agnese Pašāne sniedza gan teorētisku ieskatu aptaujas anketu lietderīgumā, gan praktiskus ieteikumus anketas izveidošanā. Šo kursu rezultātā tika izveidota aptaujas anketa Aknīstes bibliotēkas lietotājiem, iegūstot gan esošās situācijas vērtējumu, gan ieteikumus darbības uzlabošanai. Tā kā kvalifikācija iegūta citā nozarē, nepieciešams apgūt bibliotekāra kvalifikāciju.

Bibliogrāfe Līga Jaujeniece apmeklējusi 4 profesionālās pilnveides pasākumus 23 akadēmisko stundu apjomā. Kā vērtīgāko var minēt apmācības IT drošības jautājumos, jo sniegtā informācija bija strukturēta un ikdienā aktuāla. 22.11. L. Jaujeniece piedalījās bibliotekāru rudens konferencē ar lasījumu "Novadpētniecības istabas – vietējās kopienas kultūrvēsturiskā mantojuma glabātājas".

Visas bibliotēkas darbinieces apmeklēja arī Jēkabpils novada Galvenās bibliotēkas rīkotos seminārus.

Problēmas un to risinājumi personāla jomā

Piedāvāto profesionālās pilnveides pasākumu klāsts ir plašs, bet, papētot tuvāk, atklājas, ka kādus kursus lektore vada jau 5 un vairāk gadus, un apskatāmās tēmas šo gadu laikā nav mainījušās, kādu kursu nosaukums it nemaz neatbilst tā saturam, kāds kurss balstās tikai uz teoriju, neskarot to, kas ikdienas darbā būtu reāli izmantojams un noderīgs. Tādēļ, jāatzīst, ka ir grūtības sameklēt kursus, kuros varētu gūt to, kas būtu patiešām vajadzīgs. Nepieciešams papildināt profesionālo kompetenci bibliotēkas vadītājai, apgūstot bibliotēku zinātnes.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

Šajā sadaļā aprakstītās aktivitātes atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

Galvenie rādītāji

Pārskata periodā var novērot šādas tendences: nedaudz samazinājies kopējais aktīvo lietotāju skaits, taču nedaudz pieaudzis apmeklētāju – bērnu skaits. Palielinājies bibliotēkas fizisko apmeklējumu skaits, to var skaidrot ar pasākumu un izstāžu biežumu un daudzveidību, jo pēc šiem datiem redzams, ka ne vienmēr bibliotēkas apmeklējuma iemesls ir grāmatu vai preses saņemšana, jo kopējais izsniegumu skaits ir samazinājies. Savukārt izsniegumu skaits bērniem ir nedaudz palielinājies, visticamāk, pateicoties lasīšanas veicināšanas programmām. Ar katru gadu ievērojami pieaug virtuālo apmeklējumu skaits – bibliotēkai ir daudz sekotāju sociālajos tīklos un tīmekļa vietnēs ievietotā informācija tiek aktīvi skatīta. Kopējais bibliotekārais aptvērums palicis nemainīgs – 42%, un tas nav slikts rādītājs. Bērnu bibliotekārais aptvērums ir simtprocentīgs, tomēr jāpiebilst, ka tie visi nav pastāvīgi lasītāji un vietējie iedzīvotāji, jo daļa no reģistrētajiem lietotājiem – bērniem bibliotēku apmeklē skolas brīvlaikos, kad pavada laiku pie vecvecākiem.

5.1. tabula

Bibliotēkas pamatrādītāji

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvo lietotāju skaits	474	544	534	+14,7%; -1,8%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	204	247	250	+21%; +1,2%
Bibliotēkas apmeklējums	7959	9808	10958	+23,2%; +11,7%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	3592	6098	7661	+69,7%; +25,6%
Virtuālais apmeklējums	696	30749	48034	+56,2%
Izsniegums kopā	11105	11036	10409	-0,6%; -5,6%
<i>t. sk. grāmatas</i>	5719	5920	5894	+3,5%; -0,4%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	5118	4441	3600	-13,2%; -18,9%
<i>t. sk. bērniem līdz 18.g.</i>	1865	1902	1943	+1,9%; +2,1%
<i>t.sk. citi dokumenti</i>	268	672	674	+150%; +0,2%
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	36,5	42	42	+3,5%; -
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.%</i>	98	100	100	+2%; -
Iedzīvotāju skaits	1296	1284	1258	-2%; -2%
<i>t.sk. bērni līdz 18 g</i>	208	209	201	+0,4%; -3,8%

Iedzīvotāju skaits Aknīstes pilsētā un pagastā norādīts, izmantojot datus Oficiālās statistikas portālā (https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IR_IRE/IRE071/), bērnu līdz 18 gadu vecumam skaits norādīts, izmantojot Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datus (<https://www.pmlp.gov.lv/lv/media/12201/download?attachment>).

Sabiedrības, lasītāju viedokļa izziņāšana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti

2024.gadā tika izstrādāta anketas Bibliotēkas lietotājiem, lai noskaidrotu un apkopotu viedokļus par esošo pakalpojumu kvalitāti un uzzinātu vēlmes un vajadzības turpmākai Bibliotēkas pakalpojumu attīstībai. Jāatzīst, ka atsaucība nebija tik liela, kā vēlētos, īpaši, ja ņem vērā kopējo Bibliotēkas aktīvo lietotāju skaitu. Anketas tika veidotas Google dokumentos un izplatītas gan elektroniski Bibliotēkas mājas lapā un sociālajos tīklos Facebook un Instagram, gan drukātā veidā. Anketu aizpildīja 164 respondenti. Anketas aizpildīšanas laiks bija no oktobra sākuma līdz decembra beigām, uz šī dokumenta izstrādes laiku anketas dati vēl nav apkopoti un analizēti.

Jaunu lasītāju piesaiste

2024.gadā reģistrēti 48 jauni lasītāji, no tiem 35 bērni. Pateicoties tam, ka Bibliotēka atrodas bērnudārza ēkā, sadarbība ar pirmsskolas grupām ir ļoti cieša, un šis ir veids, kā tiek piesaistīti jauni lasītāji. Pieaugušo aktivitāte diemžēl nekļūst lielāka, un jāņem vērā tas, ka sabiedrība noveco, un tas attiecas arī uz Bibliotēkas lasītājiem, jo, izvērtējot Bibliotēkas pastāvīgo apmeklētāju vecumposmu, tie pamatā ir pirmspensijas un pensijas vecuma cilvēki. Jāatzīmē arī tas, ka 2024.gadā sākumā no reģistrācijas tika izņemti 16 lasītāji, kuri devušies mūžībā, un vairāki no tiem bija starp aktīvākajiem lasītājiem. Tas atsaucas gan uz apmeklējumu, gan izsniegumu. Jaunu lasītāju piesaiste nenorit tik veiksmīgi kā gribētos, un ir liels izaicinājums noturēt jauno lasītāju interesi, padarot tos par pastāvīgajiem apmeklētājiem.

Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām

Bibliotēka izvietota 2.stāvā, kas nav pielāgots piekļuvei cilvēkiem ar pārvietošanās grūtībām, arī gados veciem cilvēkiem nokļūšana bibliotēkā ir apgrūtināša. Pozitīvais aspekts ir tas, ka nav liela vietējā kopiena, un tas dod iespēju apzināt lasītājus, kuriem nepieciešama grāmatu piegāde dzīvesvietā. Tas ir galvenais atbalsta pasākums, ko bibliotēka piedāvā lasītājiem ar pārvietošanās grūtībām, un šo iespēju regulāri izmanto vidēji 5 cilvēki. Līdzīgi, sadarbībā ar Aknīstes VSAC darbiniekiem, notiek regulāra grāmatu piegāde veselības un sociālās aprūpes centra iemītniekiem, kuriem nav iespējas nokļūt bibliotēkā. Bibliotēkā ir pieejamas 2 grāmatas palielinātajā drukā, 1 grāmata vieglajā valodā. Ja būtu pieprasījums, tiktu veidots arī lielāks piedāvājums.

5.2. tabula

Pielāgotā literatūra bibliotēkas krājumā

	Grāmatu skaits
Grāmatas palielinātā drukā	2
Grāmatas vieglajā valodā	1

Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām, tematiskie pasākumi

Pārskata periodā organizēti 15 pasākumi pieaugušo auditorijai, aptverot dažādu interešu loku. Veiksmīgākie un vislabāk apmeklētie pasākumi (novadpētniecības materiālus popularizējoši pasākumi apskatīti 8.sadaļā).

Erudīcijas konkurss komandām tika uzsākts 2023.gada decembrī un turpinājās 2024.gadā, trīs kārtās pulcējot septiņas aknīstiešu un tuvākās apkārtnes iedzīvotāju veidotas komandas. Konkurss tiek veidots kā viktorīna ar 30 jautājumiem dažādās tēmās. Katrā kārtā tiek piedāvāts arī atjautības vai veiklības uzdevums. Konkursa finālā daļu no jautājumiem sagatavoja Aknīstē un tuvākajā apkārtnē pazīstami cilvēki, tādā veidā sniedzot konkursam papildu pievienoto vērtību un atraktivitāti. Lai radītu neformālu un atraisītu vidi, notiek sadarbība ar kafejnīcu “Liepas” Aknīstē, kas laipni atvēl savas telpas konkursa norisei.

Aknīste, lai arī mazpilsēta, var lepoties ar radošiem cilvēkiem, kuri nebaidās ieviest inovācijas un uzsākt savu biznesu. Viena no tādām ir Agnese Mežaraupe, kura ir atvērusi skaistumkopšanas praksi kosmetoloģijā un piedāvā sejas un ķermeņa kopšanas pakalpojumus. Lai iespējami vairāk sievietēm dotu iespēju pamēģināt šo iespēju, Agnese vadīja praktisku nodarbību bibliotēkā, sniedzot gan teorētiskas zināšanas, gan iespēju veikt sejas kopšanas procedūru ar kvalitatīviem līdzekļiem. Šis pasākums piesaistīja bibliotēkai apmeklētājus, kuri līdz šim bibliotēku nebija apmeklējuši, un pēc šī pasākuma vismaz viena no tām ir kļuvusi par regulāru lasītāju un bibliotēkas pakalpojumu izmantotāju.

Dzejas dienu ietvaros tika rīkota pasākumi dažādiem vecumposmiem, un viens no tiem bija tikšanās ar novadniecēm dzejniecēm Rutu Štelmaheri un Gītu Grozu, un gūt nelielu ieskatu viņu radošuma un oriģinalitātes izpausmēs. Pasākuma laikā dzejnieces lasīja savu dzeju no dažādiem laika posmiem un dažādās tēmās, kas spēja uzrunāt raibo pasākuma publiku – gan jauniešus, gan pieaugušos.

Sadarbībā ar Kultūras darba organizatori Aknīstē, tika piedāvāta iespēja bibliotēkā noskatīties Daiņa Īvāna un Māra Martinsona filmu par pirmajiem Dziesmusvētkiem “Zeme, kas dzied”. Kā turpinājums šim pasākumam notika tikšanās ar žurnālistu, politiķi, minētās filmas un tāda paša nosaukuma grāmatas līdzautoru Daini Īvānu, kurš ar savu stāstījumu aizraujoši savija 19. gs. un 21. gs. mūsu valstsgribas paralēles. Toreiz – kā sarīkot pirmos latviešu Dziesmu svētkus, šodien – kā nosargāt valodu un latvietību. Pasākuma noslēgumā Dainis Īvāns sniedza vērtīgu dāvinājumu bibliotēkai – grāmatu “Zeme, kas dzied”.

Sākoties Adventes laikam, cilvēkos bieži rodas vēlme pēc mierpilnas, gaišas un radošas noskaņas, mierīgas darbošanās un kopā būšanas. Tāda izdevās radošā nodarbība “Izgatavo savu dvēseļu jeb sapņu koku”, kuru vadīja viena no aktīvajām aknīstietēm Benita Pavlovska. Izmantojot metāla aplišus, stiepli, krāsainas pērlītes un labu devu izdomas un radošuma, tika radīti koši dvēseļu jeb sapņu koki, ko var izmantot gan kā dekoru, gan kā dāvanu.

Foto mirklī no pasākumiem pieaugušo auditorijai skatāmi šī dokumenta 4.pielikumā.

Ļoti plaši apmeklētas ir mākslas un citu radošo darbu izstādes. Pārskata periodā apmeklētāji varēja baudīt 13 mākslinieku un citu radošu cilvēku izstādes. Lai izrādītu lepnumu un gandarījumu par savējiem, šajā gadā radošo darbu izstādēs bija skatāmi Aknīstes un apkārtnes vietējo mākslinieku radošie darbi – Aknīstes vidusskolas un Mākslas skolas absolventes Loretas Krasauskas gleznas, bijušajā Aknīstes novadā dzimušā Māra Arbidāna fotogrāfijas, aknīstietes Silvijas Koniševskas rokdarbi un dimantu mozaīkas, kā arī jau sen mūžībā aizgājušu cilvēku – Antona Novicka un Irmas Vīksnes gleznas, kas joprojām tiek augstu vērtētas un saudzīgi glabātas. Apmeklētājiem bija iespēja iepazīt arī trīs lietuviešu mākslinieku radītos darbus trīs dažādās tehnikās. Šīs izstādes tika rīkotas sadarbībā ar Rokišķu Tautas mākslas centru. Lai veicinātu jauno mākslinieku motivāciju, notika 3 izstādes ar Mākslas skolas un Bērnu un Jauniešu centra floristikas pulciņa radītajiem darbiem. Apmeklētāko radošo darbu izstādes skatāmas šī dokumenta 6.pielikumā.

Darbs ar Ukrainas bēgļiem, lasītāji no Ukrainas

Pārskata periodā Bibliotēku nav apmeklējuši Ukrainas bēgļi, lasītāju no Ukrainas nav.

Uzziņu un informācijas darbs

Meklēt informāciju un sniegt uzziņas bibliotēkas lietotājiem ir daļa no bibliotekāra ikdienas darba, pildot bibliotēkas informācijas sniegšanas vietas funkciju. Jāatzīst, ka tas vairs nav tik pieprasīts kā agrāk, jo liela daļa iedzīvotāju izmanto mobilās lietotnes un internetu, lai risinātu radušos jautājumus, iespējams, tā joprojām ir pandēmijas ietekme, kas īsā laikā lika apgūt jaunas prasmes. Kopumā pārskata periodā sniegtas 68 uzziņas.

Galvenais informācijas iegūšanas avots ir bibliotēku katalogs un fondi. Liels atbalsts ir Periodika.lv, LNB digitālā bibliotēka. Viens lietotājs saņēmis piekļuvi EBSCO datubāzei, kur atrodama informācija angļu valodā. Lielākā daļa apmeklētāju, kuriem nepieciešama informācija, ir studējošie, pārskata periodā pieprasītākās tēmas bija sociālais darbs un pedagoģija. Arvien mazāk pieprasīta ir palīdzība projekta vai pētniecības darba izstrādē. Tas skaidrojams ar to, ka netiek organizēta projektu nedēļa un pētniecības darbu izstrādā tikai vidusskolēni. Pārskata periodā tika sniegta palīdzība trim skolēniem informācijas meklēšanai pētniecības darba izstrādei. Ļoti pieprasīta ir palīdzība dokumentu elektroniskai parakstīšanai un nosūtīšanai.

Kas attiecas uz saziņu ar valsti vai elektroniskajiem pakalpojumiem, ar to pamatā nodarbojas VPVKAC. Aknīstes VPVKAC darbinieces aizvietošanu atvaļinājuma laikā veic Aknīstes bibliotēkas bibliogrāfe Līga Jaujeniece. Tā kā VPVKAC atrodas pilsētas pārvaldes ēkā, uz šo laiku bibliogrāfei nākas pamest savu tiešo darba vietu un pienākumus.

Bibliotēka izglītojošā darbība

Visas no minētajām nodarbībām var tikt uzskatītas par izglītojošām, jotās dod iespēju gan apmeklētājiem, gan bibliotēkas darbiniecēm gūt jaunu informāciju un faktus, rosina interesi un iesaistīšanos. Bibliotēkārās stundas, informatīvās nodarbības bērniem un jauniešiem aprakstītas 7.sadaļā.

Medijpratība (mērķauditorija, pasākumi, izglītojošā darbība, analīze)

Bibliotēkas darbinieces seko līdzi jaunumiem medijpratības jomā, tāpat kā bibliotēku jomā, un šajā ziņā lielu atbalstu sniedz LNB attīstības departaments, kas regulāri informē par aktualitātēm medijpratības jomā, piedāvā noderīgus resursus un dalību informatīvos semināros, kā piemēram, LNB centrālā Pasaules medijpratības un informācijpratības nedēļas aktivitāte – LNB Bibliotēku attīstības centra tiešsaistes seminārs “Mediji un bibliotēkas informācijas mijiedarbībā”.

Medijpratības nodarbības bibliotēkā ir kļuvušas gandrīz tikpat aktuālas kā lasītprasmes nodarbības. Pirmās medijpratības nodarbības elementārā līmenī tiek uzsāktas pirmsskolas vecākajā grupā (6 – 7 gadi), jo mūsdienās jau šajā vecumā bērni ierīces izmanto.

Darbs, ko nevar uzskaitīt, bet, kas, iespējams, ir pats vērtīgākais, notiek ikdienā, kad bērni ierodas bibliotēkā un pavada laiku pie datora un izmanto bezmaksas internetu savā ierīcē. Tas ir laiks, kad ļoti daudz tiek runāts par savu datu neizpaušanu, stipru paroli veidošanu un neizpaušanu, ierīču lietošanas higiēnu, vecuma ierobežojumiem, ierīču jēgpilnu izmantošanu. Kaut gan mūsdienu bērni tiek saukti par digitālo paaudzi, Z paaudzi, kas nav ne dienu dzīvojusi laikā, kad nebija interneta, drošības jautājumos mēdz būt vieglprātīgi un maz informēti.

2024.gada maijā noslēdzās apjomīgs mācību kurss (sākums 2023.gada oktobrī) “Medijpratības meistari”, kuru organizēja LNB attīstības centrs. Nodarbības notika gan klātienē, gan attālināti un Latvijā zināmi jomas speciālisti dalījās ar zināšanās ar medijpratību saistītās jomās. Kurša ietvaros katram dalībniekam bija jānovada vismaz viena medijpratības nodarbība un kursa noslēgumā jāiepazīstina pārējie dalībnieki ar tās gaitu un rezultātiem, un tas bija pamats apliecības saņemšanai. Šī kursa ietvaros tika novadītas divas medijpratības nodarbības – 9. un 10.klasei.

Bibliotēkā netiek rīkotas grupu apmācības pieaugušajiem medijpratībā jautājumos vai e-resursu izmantošanā, pamatā konsultācijas notiek individuāli, pēc lietotāju pieprasījuma. Tā kā strauji pieaug krāpniecības gadījumu risks, un tiek izdomātas arvien jaunas metodes, kā to paveikt, nepieciešams organizēt izglītojošu nodarbību pieaugušajiem par to, kā sevi pasargāt no krāpniekiem.

Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem

Saņemot šāda veida informāciju elektroniski vai drukātā veida, tā tiek izvietota bibliotēkas priekšstelpā, apmeklētājiem labi redzamā un pieejamā vietā, tāpat arī pašvaldības izdevums “Jēkabpils Novada Vēstis”. Lasītavā pieejams arī laikraksts “Brīvā Daugava”, kas tiek izsniegts arī lasīšanai mājās. Pēc apmeklētāju pieprasījuma, nepieciešamā informācija tiek sameklēta elektroniski.

Elektroniskais katalogs kā pakalpojums

Ikvienam bibliotēkas lietotājam ir iespēja saņemt autorizācijas datus un izmantot elektronisko katalogu, izmantojot visas tā piedāvātās funkcijas – rezervēt izdevumus, pagarināt termiņu, redzēt izsniegto grāmatu vēsturi. Par spīti tam, ka tehnoloģiju piedāvātie pakalpojumi kļūst arvien izplatītāki, izsniegto autorizācijas datu skaits samazinās. Iemesls noteikti ir tas, ka digitālo pakalpojumu aktīvākie patērētāji nav bibliotēkas pakalpojumu izmantotāji. Pastāvīgie lasītāji, kuri ir saņēmuši autorizācijas datus, turpina apmeklēt bibliotēku, kā redzams, 65% no autorizētajiem lietotājiem ir apmeklējuši bibliotēku pārskata periodā. Iespējams, nepieciešams aktīvāks darbs pie autorizācijas datu popularizēšanas. Lai atvieglotu izsniegto autorizācijas datu iegaumēšanu, lasītājiem tiek izsniegtas īpaši izgatavotas kartītes ar lietotājvārdu, paroli un piekļuves informāciju. Izgatavotas arī “vizītkartes” ar aktuālo Bibliotēkas kontaktinformāciju (paraugu skatīt šī dokumenta 7.pielikumā).

E-grāmatu bibliotēkas pakalpojums

2024.gadā iespēju lasīt e-grāmatas tiešsaistē mobilajā ierīcē vai datorā izmanto 12 bibliotēkas lasītāji. Vietne 3td.lv ir lieliska iespēja tiem, kuri lasa e-grāmatas, jo tajā viegli piekļūstamā un pārskatāmā veidā pieejama jaunākā latviešu daiļliteratūras, un tās klāsts tiek regulāri papildināts. Lai ieinteresētu bibliotēkas lietotājus vairāk un pilnvērtīgāk izmantot bibliotēkā pieejamās datubāzes ir nepieciešams regulāri tās popularizēt un informēt ikvienu bibliotēkas apmeklētāju par piedāvātajām iespējām.

5.3. tabula

Autorizētie lietotāji

SBA	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	474	544	534	+14,7%; -1,8%
Autorizētie lietotāji kopā	204	176	160	-13,7%; -9%
% autorizēti lietotāji apmeklējuši bibliotēku	52%	71%	65%	+36,6%; -8,4%
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	48	31	12	-35,4%;
% jauni autorizēti lietotāji no kopējā lasītāju skaita	10,1%	5,6%	2,2%	-3,4%

Iekšzemes un starptautiskais SBA

SBA pakalpojumu izmantošana sniedz iespējas nodrošināt lasītājus ar nepieciešamo literatūru, kas nav Bibliotēkas krājumā. Tika saņemta nozaru literatūra un daiļliteratūras grāmatas pēc lasītāju pieprasījuma. Starptautiskie SBA pakalpojumi nebija pieprasīti pārskata periodā.

SBA rādītāji

SBA	2022	2023	2024
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	30	96	81
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	11	5	5
No Latvijas Neredzīgo bibliotēkas saņemtās pielāgotās literatūras skaits	0	0	0

6. Krājums

Šajā sadaļā aprakstītās aktivitātes atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

Krājuma komplektēšanas politika un organizācija

Pārskata periodā krājuma komplektēšana notika saskaņā ar apstiprināto Krājuma attīstības koncepciju 2024-2027 (pieejama <https://www.jgb.lv/lv/par-mums/dokumenti/krajuma-attistibas-koncepcija/>).

Krājums izvietots vairākos fondos – Abonements, Lasītava (pieejami preses izdevumi un eksemplāri, kuri netiek izsniegti uz mājām, Novadpētniecības krājums, Bērnu un jauniešu literatūras nodaļa.

Apmēram 1/3 no pašvaldības finansējuma izlietoti bērnu un jauniešu literatūras iegādei. Jau vairākus gadus Bērnu un jauniešu literatūras klāstu papildina LNB iniciatīvas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” ietvaros saņemtās grāmatas.

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

Galvenais finansējuma avots ir pašvaldības finansējums, kura izlietojums skatāms pievienotajā tabulā. Trīs gadu laikā krājuma komplektēšanai izlietotā summa nav krasi mainījusies, savukārt grāmatu u.c. izdevumu cenas ievērojami pieaug.

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

	2022	2023	2024
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	3502	3402	3432
<i>t. sk. grāmatām</i>	2512	2460	2461
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	713	503	424
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	990	941	971
<i>t.sk. citiem dokumentiem</i>		123	
Finansējums krājumam uz 1 iedz. pagastā, pilsētā, reģionā	2,70	2,64	2,72
Iedzīvotāju skaits	1296	1284	1258

Galvenie krājuma komplektēšanas avoti ir informācijas resursu vairumtirdzniecības uzņēmumi, ar kuriem noslēgti sadarbības līgumi – SIA Virja LK, Latvijas Grāmata, preses abonēšanas centri. Nozīmīgs krājuma komplektēšanas avots ir valsts finansējums - Valsts Kultūrkapitāla fonds, Latvijas Nacionālās bibliotēkas īstenotās mērķprogrammas, Kultūras informāciju sistēmu centra piedāvātās datu bāzes.

Otrs krājuma komplektēšanas veids ir dāvinājumi un projekti.

Citi krājuma komplektēšanas avoti (eiro)

	2022	2023	2024
Nodots bezatlīdzībā / dāvinājumi	132,77	63,00	357,72
Projekti	674,10	445,52	556,06
Lasītāju aizvietotās	-	18,65	-
Kopā	806,87	571,52	913,78

Pārskata periodā saņemti 30 dāvinājumi 357,72 eiro vērtībā, no kuriem īpaši jāizceļ:

Militārie dzelzceļi Latvijā 1915 – 1920, dāvinājums no Agneses Neijas

Budže, K. "Gaismas ķērājas", dāvinājums no Rundāles pils muzeja;

Īvāns, D., Martinsons, M. "Zeme, kas dzied", dāvinājums no Daiņa Īvāna;

Goldmanis, M. "Krustpils un Jēkabpils ebreji", dāvinājums no biedrības Jēkabpils mantojums.

Krājuma pārbaude (inventarizācija) pārskata periodā nav veikta.

Pārskata periodā tika kritiski izvērtēta un norakstīta aktualitāti zaudējusi, nolietotā un novecojusi literatūra un galda spēles, kopumā 670 eksemplāri, kā arī periodika – 986 eksemplāri. Šobrīd fondu stāvoklis var tikt raksturots kā apmierinošs, krājuma apgrozījums nav liels (0,6), daudzas no senāk

iegādātajām grāmatām nav bijušas izsniegtas ļoti sen. Lasītāji, īpaši bērni, vēlas jaunās grāmatas, kas ir gan aktuālas, gan vizuāli pievilcīgas. Nepieciešams pārskatīt un izvērtēt nozaru literatūras krājumu.

Krājuma rādītāji

Bibliotēka veido saturiski daudzveidīgu krājumu – daiļliteratūra, nozaru literatūra, bērnu un jauniešu literatūra, preses izdevumi. Noteicošie faktori, komplektējot krājumu: lasītāju pieprasījums, finanšu līdzekļi, izdevniecību piedāvājums. Pārskata periodā bibliotēka iegādājās grāmatas un abonēja preses izdevumus.

No lasītājiem ir liels pieprasījums pēc jaunākās latviešu oriģinālliteratūras, iecienītākie autori ir Dace Judina, Maija Stepēna, Ilze Aizsila, Lelde Kovaļova, kā arī jau ilgstoši populārās Daina Avotiņa, Dzintra Žuravska, Inguna Bauere. Sērija “Vakara romāns” ir starp visbiežāk izsniegtajām grāmatām. No ārzemju autoriem ir divi žanri, kas ir vispopulārākie, tāpēc arī ir izveidota pastāvīgā izstāde ar norādēm “Romantiskiem vakariem” un “Asa sižeta cienītājiem”. No spriedzes romānu autoriem vispopulārākie ir zviedru un norvēģu rakstnieki Emēlija Šepa, Larss Keplers, Kamilla Lekberga, Jū Nesbē. Joprojām iecienītas Noras Robertsas, Džodžo Mojas, Keitas Vaitas grāmatas. No nozaru literatūras vispopulārākie ir ceļojumu apraksti un biogrāfijas, īpaši izceļot sēriju “Es esmu”, kas lielā pieprasījuma dēļ arī izvietota pastāvīgajā izstādē. Skaitliski mazākie vīriešu kārtas lasītāji izvēlas grāmatas kara un vēstures tematikā. Ļoti pieprasīti ir izdevumi, kas saistīti ar kultūrvēstures un novadpētniecības tematiku. Visvairāk izsniegto grāmatu saraksts skatāms šī dokumenta 8.pielikumā.

Lai veicinātu savas dzimtās vietas piederības apziņu, ir plānots izveidot plauktu ar Aknīstes un apkārtnes rakstnieku un dzejnieku darbiem.

6.3. tabula

Krājuma rādītāji

	2022	2023	2024
Jaunieguvumi kopā	949	850	890
<i>t. sk. grāmatas</i>	437	245	279
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	73	94	65
<i>t. sk. bērniem</i>	124	86	84
Izslēgtie dokumenti	837	248	1662
Krājuma kopskaits	11089	11691	10925
t.sk. grāmatas	9456	9526	9150
t.sk. periodika	1591	2095	1706
Izsniegums kopā	11105	11036	10409
t.sk. grāmatu izsniegums	5719	5920	5894
t.sk. periodikas izsniegums	5118	4441	3600
Grāmatu krājuma apgrozība	0,6	0,6	0,6
Periodisko izdevumu apgrozība	3,2	2,1	2,1

Bērnu un jauniešu literatūra papildināta atbilstoši lasītāju pieprasījumam un izdevniecību piedāvājumam. Tā kā iepriekšējā pārskata periodā bija pieprasījums pēc literatūras angļu valodā, piedāvājums tika papildināts ar 29 grāmatām angļu valodā, gan klasiķi kā Apdaiks, Ostina, Moems,

Svifts, gan arī mūsdienu autori. Šīs grāmatas ir pieprasītas pusaudžu un jauniešu vidū gan kā palīgīdzeklis angļu valodas augstākā kursa apguvē, gan brīvā laika lasāmviela. Pārskata periodā iegādātā bērnu un jauniešu literatūra veido gandrīz 1/3 no kopējā saņemto grāmatu skaita. Čaklākie lasītāji ir pirmskolas un sākumskolas bērni, tāpēc veidojot krājumu, dominē šai auditorijai paredzētās grāmatas. Pēc lasītāju pieprasījuma tika iegādātas grāmatas angļu valodā. 2024.gadā tika abonēti pieci (Astes, Avene, Baltais Valis, Ilustrētā Junioriem, Ilustrētā Junioriem Mini) preses izdevumi bērniem. Nepieciešams papildināt spēļu klāstu ar jaunās PlayStation spēlēm, iespēju robežās piekomplektēt galda spēles.

Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums

Pārskata periodā Bibliotēkai bija 3 abonētās datubāzes – Letonika, News un elektronisko grāmatu lasītava 3td. Piekļuve ārpus bibliotēkas telpām nodrošināta Letonika.lv, un pārskata periodā vienam lietotājam – EBSCO datubāzei. Kā redzams zemāk ievietotajā tabulā, datubāzu popularitāte Bibliotēkas apmeklētāju vidū nav liela. Letonika ir datubāze, ko abonē arī Aknīstes vidusskola, tāpēc Bibliotēkā tā nav plaši izmantota. Interese par elektroniskajām grāmatām arī nav liela, joprojām lasītāji dod priekšroku drukātajām grāmatām.

6.4. tabula

Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums

Datubāze	2022	2023	2024
Letonika			
Lejuplāžu skaits	67	151	140
News			
Lejuplāžu skaits	44	34	65

Bibliotēkas krājuma popularizēšana

Lai popularizētu krājumu abonementā un Bērnu literatūras nodaļā, katru mēnesi tiek rīkotas izstādes ar krājumā esošajām grāmatām. Izstādes ir dažādas – veltītas gan rakstniekiem – jubilāriem, gan svētku un atceres dienām, gan arvien lielāku popularitāti gūstošajām ANO svinamajām dienām. Šīs izstādes, kas bieži ir nelielas, ir iespēja aktualizēt grāmatas, kuras ikdienā ir aizmirstas un netiek bieži lasītas. Daļa bibliotēkas lasītāju paļaujas uz bibliotekāra gaumi un paši plauktos grāmatas nemeklē, tāpēc šī ir iespēja piedāvāt lasītājam grāmatas, kas var veidot lasītāja gaumi. Bērnu literatūras nodaļā šo izstāžu plaukts ir novietots labi redzamā vietā, un bieži bērni, ejot tam garām, ieinteresējas par kādu no izliktajām grāmatām. Pārskata periodā notika 61 krājumu popularizējošas izstādes (33 Bērnu literatūras nodaļā, 28 Abonementā). Vizuāls ieskats šo izstāžu noformējuma skatāms pielikumā.

Datubāzu popularizēšana

Datubāzes tiek popularizētas sociālajos tīklos, mutiski pēc pieprasījuma un arī informatīvajās nodarbībās Aknīstes vidusskolas izglītojamajiem kā atbalsts pētniecības darba izstrādē. Nepieciešams ieguldīt vairāk darba datubāzu popularizēšanā.

Programma “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”

Programmas ietvaros tika saņemtas 19 grāmatas par summu 272,19 eiro, tai skaitā desmit bērnu grāmatas, sešas nozaru literatūras grāmatas, viens dzejas krājums, divi daiļliteratūras darbi.

Piedāvājums ir kvalitatīvs, un šī ir lieliska iespēja papildināt bibliotēkas krājumu ar augstvērtīgu literatūru. No iegādātajām grāmatām visbiežāk izsniegtās bija: Galbraits R. "Slapjais kaps", Gaitniece L. "Kāda laimīga sagādīšanās", Čekstere I. "Latvieša gads", Vanaga A. "Pagalma detektīvs jeb kas tad tas?". Informācija par iegādātajām grāmatām tika publicēta sociālajos tīklos Facebook un Instagram, kā arī Bibliotēkā jaunieguvumu plaukta izstādē.

Darbs ar parādniekiem

Parādnieki pieaugušo lasītāju vidū nav aktuāla problēma, iespējams, tāpēc ka vietējā kopiena nav liela, gandrīz katru lasītāju pazīstam personīgi. Biežāk grāmatu nodošanas termiņu biežāk neievēro bērni un pusaudži. Bērni bieži aizmirst par grāmatām, ir arī daži no jauniešiem, kuri ir mainījuši mācību iestādi un grāmatas bibliotēkā nav nodevuši. Saziņa par laikā nenodotajām grāmatām notiek galvenokārt zvanot vai nosūtot īsziņu, bērniem efektīva ir saziņa ar vecākiem.

Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības, galvenie secinājumi pārskata periodā

Finansējums grāmatām paliek nemainīgs, bet to cenas pieaug, tāpēc iespējams iegādāties mazāk grāmatu un abonēt mazāk preses izdevumu. Izvērtējot, ko iegādāties, priekšroka tiek dota izdevumiem latviešu valodā, tomēr ir arī lasītāji, kuri vēlas literatūru krievu valodā, un to nodrošināt ir grūti.

Viens no iepriekšējā pārskata perioda uzdevumiem bija rīkot aktivitātes, kas veicinātu jauniešus apmeklēt Bibliotēku. Jāatzīst, ka šis uzdevums nav izpildīts, jo pasākumi, kuri bija paredzēti jauniešu auditorijai, neizdevās atsaucības trūkuma dēļ. Joprojām vienīgie pasākumi, ko apmeklē jaunieši, ir bibliotēkārās stundas kopā ar klases audzinātāju vai mācību priekšmeta skolotāju, un tas var tikt uzskatīts par obligātu, ne brīvprātīgu pasākumu. Lasīšanas un diskusiju pēcpusdiena, kas bija paredzēta kā strukturēts ikmēneša pasākums, nenotika, jo nebija neviena apmeklētāja.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

Šajā sadaļā aprakstītās aktivitātes atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

Vispārīgs raksturojums

Bērnu nodaļas darba prioritāte nemainīgi ir darbs ar bērniem un jauniešiem. Bibliotēkā regulāri tiek rīkoti tematiski un literāri pasākumi, apmeklētāji tiek iepazīstināti ar bibliotēkas piedāvātajiem pakalpojumiem, jaunu un interesantu lasāmvielu, informatīvajiem materiāliem, tiek rīkotas aizraujošas izklaides un radīta patīkama atmosfēra, lai radītu vēlmi apmeklēt bibliotēku.

Uzziņu darbs, informācijas pakalpojumi, informācija prasmju un iemaņu attīstīšana

Veicot uzziņu un informācijas darbu, tiek izmantoti visi bibliotēkā pieejamie resursi – uzziņu fonds, dažādi interneta resursi un abonētās datubāzes. Pārskata periodā tika sniegtas 62 uzziņas par dažādām tēmām - pedagogiem pēc pieprasījuma atlasīta literatūra konkrētām nodarbību tēmām un pasākumu scenārijiem, vidusskolēniem gatavojot pētniecības darbus, studentiem referātiem un kursa darbiem. Tāpat Bibliotēkā vērsās skolēni un pedagogi, gatavojoties daiļlasītāju konkursiem, jo ir plašs dzejas krājumu piedāvājums.

Aknīstes vidusskolas 12.klases skolēniem tika novadītas divas informatīvas nodarbības par informācijas meklēšanu, atsauču un izmantotās literatūras saraksta noformēšanu pētniecības darba vajadzībām. Visiem nodarbību dalībniekiem ir izsniegti autorizācijas dati un aktualizētas abonētās datubāzes. Arvien retāk Bibliotēkā ierodas skolēni, lai izmantotu pieejamos resursus mācību vajadzībām, mūsdienās vairs nenotiek projektu nedēļas, un ikdienas mācību darba uzdevumus skolēni veic, izmantojot personīgās mobilās ierīces.

Bērnu literatūras nodaļā apmeklētājiem pieejami 2 datori, un tā kā pieaugušie datorus Bibliotēkā izmanto ļoti reti, bērniem atļauts izmantot arī trīs abonementā esošos datorus, ievērojot laika ierobežojumu. Pārskata periodā ierīču izmantošana reģistrēta 1666 reizi, kopā 128 lietotāji. Kaut gan galvenais datora izmantošanas veids ir datorspēles, vajadzības gadījumā skolēniem tiek sniegta palīdzība informācijas meklēšanā internetā, bibliotēkas e-katalogā un abonētajās datubāzēs.

Brīvā laika pavadīšanai bērni un jaunieši ļoti aktīvi izmanto galda spēles un spēļu konsoli. Par bērnu nodaļas jaunieguvumiem tiek veidota izstāde un ievietota informācija sociālajos tīklos.

Pārskata periodā izvietotas 33 krājuma popularizēšanas izstādes – literātiem veltītas, tematiskās, gadskārtu un valsts svētku, kā arī 3 pastāvīgās izstādes – “Jaunākās grāmatas”, “Iesaku izlasīt” un “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas grāmatu plaukts”. Bērnu literatūras nodaļā tika izvietoti arī Mākslas skolas audzēkņu radītie zīmējumi – dzejnieka Viļa Plūdona jubilejas ietvaros rīkojām kombinētu nodarbību – bērni klausījās Plūdoņa dzejoļus un dzirdēto mēģināja attēlot zīmējumos. Melnbalto darbiņu izstāde bija apskatāma Bērnu literatūras nodaļā. Otra zīmējumu izstāde – rakstnieka Kārļa Skalbes pasakas “Kaķīša dzirnavas” ilustrācijas bērnu acīm.

Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes

Pārskata periodā notikuši 39 lasīšanas veicināšanas, kā arī bibliotēkas un tās pakalpojumus izzinoši un popularizējoši pasākumi – bibliotekārās stundas, lasījumi, informatīvās nodarbības, tematiskie pasākumi. Kā visveiksmīgākos un visplašāk apmeklētos pasākumus bērnu auditorijai jāmin:

- Iknedēļas lasīšanas un digitālās pratības stundas pirmsskolēniem. Pirmā iepazīšanās ar bibliotēku notiek jau 3-4 gadu vecumā, šajā gadā iesaistījām pat pašus mazākos ”Cālēnus” (1,5 – 2 gadi), dodoties uz viņu grupu ar iepriekš atlasītu grāmatu kastī un mīksto rotaļu lāci, kuram ļoti patīk lasīt. Attiecīgi daļai 5-6 gadus vecu bērnu bibliotēkas apmeklējums kļūst par regularitāti arī ārpus bibliotēkas pasākumiem. Šis ir ļoti svarīgs posms, kad bērniem veidojas paradums klausīties, sākt lasīt pašiem, izteikt spriedumus un diskutēt. Šajā ziņā tas, kas pietrūkst, ir vecāku iesaiste, jo daudzi jaunie vecāki, kuri neapmeklē bibliotēku un nelasa paši, neveido šo paradumu arī saviem bērniem. Nelielai atkāpei, bibliotēkas aktīvo lasītāju vidū vecumposms 20 – 30 ir ļoti vāji pārstāvēts, un tie ir šo mazo bērnu vecāki. Lai šo situāciju risinātu, šajā gadā uzsākām pasākumu ciklu ”Salasīšanās pēcpusdiena”, uz kuru tika aicināti pirmsskolas vecuma bērni kopā ar vecākiem. Pirmā nodarbība notika oktobrī, uz to ieradās trīs ģimenes ar pieciem bērniem. Kaut gan skaits ir neliels, šis ir viens solis pretī iesaistei. Apmeklētāji ļoti atzinīgi novērtēja kopā pavadīto laiku – gan kopīgi lasīto grāmatu ”Tīģeris,

kurš ieradās uz tēju”, kuru palīdzēja lasīt rokas lelles – tīģeris, gan tīģera maskas gatavošanu, gan kopīgo tējas baudīšanu. Šos pasākumus plānots turpināt arī nākamajā gadā. Tā kā mobilās ierīces ir kļuvušas par ikdienu ne tikai pieaugušajiem, bet arī bērniem, pirmsskolas vecums ir laiks, kad sākt veidot izpratni par interneta lietošanas kultūru. Sagatavošanas grupas bērniem tika novadītas 3 nodarbības par drošību internetā, izmantojot TET skoliņas piedāvātos materiālus – filmiņas, diskusijas jautājumus, mājas darbi pildīšanai kopā ar vecākiem.

- Bibliotekārās stundas Aknīstes vidusskolas skolēniem. Mācību gada sākumā ir izstrādāts un nosūtīts bibliotekāro stundu piedāvājums. Pārskata periodā tika novadītas šāda bibliotekārās stundas: M. Stāraštei – 110 1. un 2.klasei, karjeras nodarbība 3.klasei un 5.klasei, izlaušanās spēle par Vili Plūdoni 6.klasei, Dzejas dienu nodarbības 1.-6.klasei, nodarbība par preses izdevumu daudzveidību un valodas lietojumu presē 7.klasei, medijpratības nodarbības 8.-9.klasei, dzejas radīšanas nodarbības 7.-11.klasei, nodarbības par literatūras saraksta un atsauču veidošanu 12.klasei. Arī novadpētniecības tematikā tika novadītas divas nodarbības.
- Tika uzrunātas 5.klases latviešu valodas un literatūras skolotāja un klases audzinātāja, lai veicinātu skolēnu piedalīšanos Nacionālajā Skaļās lasīšanas sacensībā. Šī bija jauna pieredze, kuras rezultāti bija pārsteidzoši gan pozitīvā, gan ne tik pozitīvā ziņā, jo skolēnu lasīprasme 5.klasē svārstās no ļoti labas līdz ļoti vājai. Šī ir vēl viena iniciatīva, kuras ietvaros ir iespēja mudināt skolēnus lasīt, pat ja tā ir tikai viena grāmata, divi bibliotēkas apmeklējumi un viena uzstāšanās klases priekšā. No 5.klases 24 skolēniem, trīs tika izvirzīti dalībai lasīšanas sacensībā Jēkabpils Galvenajā bibliotēkā.
- Bērnu žūrijas noslēguma pasākums, kas ir kā loģisks noslēgums lasīšanas stundām. Tā kā šajā aktivitātē visčaklākie lasītāji ir pirmsskolas divu vecāko grupu bērni (vecums 5 – 7 gadi), šiem bērniem katru pavasari tiek rīkots jautrs rīta cēliens ar aktivitātēm, pārsteigumiem un veicināšanas balviņām. Tā kā laiks ir silts, pasākums notiek ārā – gan bērnudārza teritorijā, gan tuvākajā apkārtnē un multifunkcionālajā laukumā.
- Vasaras lasīšanas veicināšanas pasākums “Grāmatu bingo”, kura laikā dalībniekiem jāizlasa 12 dažādiem kritērijiem atbilstošas grāmatas. Šo aktivitāti vasaras sākumā uzsāka liels skaits bērnu, tomēr visus nosacījumus izdevās izpildīt 20 lasītājiem, kas attiecībā pret kopējo lasītāju skaitu, ir neliels skaits.
- Dzejas dienu pasākumi notika visa septembra garumā, aptverot vecumposmu no 5 gadus veciem bērniem līdz 17 - gadīgiem jauniešiem. Mazākajiem dalībniekiem notika Dzejas orientēšanās “”, kuras laikā bērni iepazīna latviešu dzejniekus, viņu dzejoļus, uzlaboja lasīprasmi un sadarbības prasmes. Savukārt jauniešiem tika piedāvāta iespēja izpausties radoši un radīt pašiem savu dzejoli, izmantojot “blackout poetry” metodi.
- Helovīna dienas pasākums. Lai gan attieksme pret šiem svētkiem ir neviennozīmīga, īpaši no pieaugušo puses, bērniem Helovīns ir vieni no gaidītākajiem svētkiem. Mūsuprāt, ir svarīgi tas, kā šie svētki tiek organizēti un pozicionēti, svarīgi ir nelikt uzsvāru uz biedējošiem elementiem un destruktīvu uzvedību. Ja bērniem tā ir iespēja radoši darboties, izpausties, pavadīt laiku kopā, iemācīties kaut ko jaunu, šie svētki nav sliktāki par latviešu gadskārtu svētkiem. Arī šogad rīkojām Helovīna ballīti ar fotostūrīti, izlaušanās spēli, viktorīnu, radošajām darbnīcām, sejiņu apgleznošanu, rotaļām un pašu atnestu cienastu.
- Ziemeļvalstu literatūras nedēļas pasākumi, kas ir labs veids, kā palīdzēt apzināties kultūru daudzveidību, iepazīt ne tikai latviešu autoru darbus, bet arī ārzemju rakstniekus. 2024.gadā šīs bija kombinēta tipa nodarbības, kuru laikā tiek kopīgi lasīta grāmata, veikti izpratnes

uzdevumi un kopīgs, ar izlasītā saturu saistīts praktiskais uzdevums un šajā reizē arī eksperiments – kā ar mājās pieejamiem produktiem un vecāku palīdzību var izveidot pats savu vulkānu.

- Gada noslēgumā tika apbalvoti 5 čaklākie lasītāji bērnu literatūras nodaļā - labākais lasītājs bija izlasījis 76 grāmatas. Divi lasītāji saņēma veicināšanas balvas, kas ir labs motivators lasīt turpmāk.
- Skolēnu brīvlaikā tika piedāvātas aktivitātes saturīgai brīvā laika pavadīšanai.
- Jauninājums, kurš pārskata periodā ir bijis ļoti augstu novērtēts un pieprasīts no bērnu puses – atjautības spēles ar izlaušanās istabas elementiem. Šī aktivitāte sastāv no plastmasas kastes, kurai pierīkotas divas nelielas piekaramās atslēgas – viena ar kodu, otra – ar atslēdziņu. Bērni saņem darba lapa, kurā ir šifrēti atjautības uzdevumi, kurus atrisinot, var iegūt atslēgas kodu un atrast noslēpto atslēdziņu. Kad visi uzdevumi ir atrisināti un atslēdziņas atvērtas, kastē sagaida kāds neliels pārsteigums. Pirmā šāda spēle tika sagatavota bibliotekārajai stundai par Vili Plūdoni, tā guva tik lielu atsaucību, ka radās ideja to piedāvāt arī par citiem tematiem – Latvijas dzimšanas dienas spēle un Helovīns. Visi interesenti var veikt šos uzdevumus sev vēlamā laikā un tempā.

Notikušo pasākumu foto mirkļi skatāmi šī dokumenta 9.pielikumā.

Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi

Neizdevās darbs ar jauniešiem. Daudzi bērni izvēlējušies bibliotēku kā vietu, kur pavadīt brīvo laiku, gaidīt autobusu vai kad vecāki beigs darbu. Šeit viņi spēlē datorspēles, spēļu konsoli, galda spēles. Tas, protams, mūs ļoti priecē, bet problēmas rada vietas trūkums, jo saspīestības dēļ viņi sāk traucēt viens otram un sākas uzvedības problēmas. Joprojām problēma ir grāmatu nodošanas termiņu ievērošana. Kā tika minēts iepriekš, aktuāls jautājums ir telpu iekārtojums un vieta Bibliotēkā, īpaši Bērnu literatūras nodaļā. Nepieciešams mainīt interjeru, iespēju robežās nomainot mēbeles un pirmsskolas vecuma literatūras plauktus.

8. Novadpētniecība

Šajā sadaļā aprakstītās aktivitātes atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes

Novadpētniecības darbs tiek veikts, balstoties uz trijiem darbības virzieniem:

1. Novadpētniecības materiālu vākšana un saglabāšana

Pārskata periodā bibliotēkas novadpētniecības krājumā ir iekļauti 570 priekšmeti, kas raksturo Aknīstes un tās tuvākās apkārtnes kultūrvēsturi.

Krājumā 2024.gadā tika iekļautas vēstules (254 gb.); dažādi priekšmeti (skolas piederumi, tekstilijas u.c. – 79 gb.); dokumenti (52 gb.), periodika (39 gb.), fotogrāfijas (31 gb.), iespieddarbi (26 gb.), numismātika (22 gb.), rokraksti (12 gb.), grāmatas (10 gb.), mašīnraksti (5 gb.) u.c.

Trīs senākie krājumā iekļautie priekšmeti ir: grāmata – sastādījis E.Pavasars “Meldiņu grāmatiņa”, R.: Ernsta Plates tipolitogrāfijā, 88 lpp.; dokuments - Neretas Krājaizdevu sabiedrības Noguldījumu grāmatiņa no 1910.gada un banknote – Rīgas Strādnieku Deputātu Padomes maiņas zīme 5 rubļi no 1919.gada.

Visi krājumā iekļautie priekšmeti ir atbilstoši sapakoti, novietoti glabāšanā, tiem ir veikts zinātniskais apraksts un veikta fotofiksāža vai skenēšana.

Skaita un kultūrvēsturiskās vērtības ziņā visapjomīgākais novadpētniecības materiālu dāvinājums tika saņemts no Daces Spoles (Rīgā) – viņas tēva, gārsenieša Andreja Spoles arhīvs, kurā ir bagātīgs materiālu klāsts par ģenerāli Jāni Indānu, Gārsenes kopas un Latvijas Kultūras fonda kopdarbību Gārsenes labā 20.gs.80-tajos gados. Laikmetu spilgti atklājoša ir Spoļu dzimtas bagātīgā sarakste: Gārsene – Vorkuta – Austrālija – Rīga, kas notiek 20.gs.40. – 60.gados.

2. Novadpētniecības materiāla pētniecība

Nozīmīgākais darbs novadpētniecības materiālu izpētē saistāms ar jau minēto gārsenieša Andreja Spoles jauniegūto arhīvu. Darbs pie A.Spoles arhīva vēl nebūt nav pabeigts, tas tiks turpināts arī 2025.gadā. A.Spoles arhīva daļa - sarakste starp izsūtīto ģimenes locekli, kas atrodas oļraču šahtās Vorkutā, starp ģimenes locekli, kas ir trimdā Austrālijā un viņu ģimeni, kas ir gan Gārsenē, gan Rīgā ir izpētīta un uz pētījuma pamata ir notikuši 2 tematiski pasākumi (dzimtas pēctečiem, skolēniem).

3. Novadpētniecības materiāla popularizēšana sabiedrībā

Novadpētniecības krājumā esošie priekšmeti ir pieejami apskatei bibliotēkas novadpētniecības pamatekspozīcijā un mainīgajās ekspresizstādēs. Mainīgās ekspresizstādes (tematiskā izstāde un jaunieguvumu izstāde) tiek atjaunotas 1 reizi mēnesī – ja nerodas situācijas, kad eksponētās mākslas izstādes vajadzībām ir vajadzīgas papildus vitrīnas (kuru skaits bibliotēkai ir ierobežots).

2024.gada **tematiskajās ekspresizstādēs** apmeklētājiem bija iespējams iepazīties ar dažādām ceļojumu kartēm no 20.gs.60. – 70.gadiem, rokdarbu shēmām un idejām 20.gs.30-to gadu periodikā un grāmatās. Pieminot 75.gadskārtu kopš 1949.gada deportācijām uz Sibīriju, apmeklētājiem tika piedāvāta iespēja aplūkot Sibīrijas laika liecības – dokumentus, saraksti, fotogrāfijas, kas piederējušas Aknīstes un apkārtnes ļaudīm, kuru likteņos bija ierakstīts šis sāpju ceļš svešumā. Atzīmējot Valdemāra Ancīša 103.dzimšanas dienu, tika izveidota tematiskā izstāde, kurā varēja aplūkot Ancīša memoriālos priekšmetus un viņa sarakstītās grāmatas. Īpaši bibliotēkas jaunākās auditorijas nodomā tika sarīkota tematiskā izstāde par tehnoloģiju attīstību no 20.gs.30-tajiem gadiem līdz 20.gs.80-tajiem gadiem. Savukārt, Latvijas valsts 106 gadu jubilejai tika sarīkota nacionāla noskaņojuma izstāde ar Aknīstes un apkārtnes fotogrāfijām un priekšmetiem. Gadu noslēdzot – decembrī, tika piedāvāta seno grāmatu, žurnālu un fotogrāfiju izstāde par Ziemassvētku ēdieniem.

2024.gadā tika sarīkotas **7 jaunieguvumu izstādes** – tika parādītas novadpētniecības krājumā nesen pieņemtās fotogrāfijas, dokumenti (par kolhoza “Radžupe” un padomju saimniecības “Aknīste” darbību), grāmatas (Jēkaba Janševska romāns “Dzimtene” 5 sējumos un 20.gs.30to gadu mācību grāmatas), preses izdevumi (kādi abonēti aknīstiešu mājās 20.gs.80. – 90.gados) un Aknīstes vidusskolā izmantoti priekšmeti ķīmijas stundu laboratorijas darbos.

Novadpētniecības priekšmetu **pamatekspozīcijā** skatāmi priekšmeti tematiski izvietoti 9 vitrīnās, piedāvājot Aknīstes (arī Asares un Gārsenes teritoriju) vēstures 9 stāstus:

arheoloģijas priekšmeti un ļaužu nodarbinātība senatnē, 20.gs.30-to gadu ekonomika Aknīstē (ebreju veikali), deportāciju periods, padomju laika godu svinības, padomju perioda sadzīve, reliģijas vēsture, medicīnas vēsture, izglītības vēsture un I un II Pasaules kara liecības no Aknīstes un tuvējās apkārtnes.

Novadpētniecības nodaļa piedāvā saviem apmeklētājiem ne tikai vēsturisko savas vietas informāciju, bet arī mūsdienās aktuālo: visa gada laikā 1 reizi mēnesī piedāvājam **mākslas izstādes** no dažādām Latvijas vietām, arī no Lietuvas. Tomēr mūsu uzstādījums ir tāds, ka šai ir jābūt iespējai arī vietējiem iedzīvotājiem parādīt savu radošo veikumu.

2024.gadā notika šādas vietējo cilvēku darbu izstādes:

- Māra Arbidāna fotoizstāde “Laiks. Darbs. Cilvēki Ancenē 2023”;
- Antona Novicka 20.gs.30-to gadu gleznu izstāde (deponēta no viņa pēctečiem);
- Silvijas Koniševskas rokdarbu izstāde (adījumi);
- Gleznotājas Irmas Vīksnes (1909-1987) gleznu izstāde (deponēta no Gārsenes pils);
- Irmas Deksnas gleznu izstāde;
- Vinetas Jaujenieces gleznu un rotu izstāde;
- Silvijas Koniševskas stikla pērlišu darbu izstāde;
- Loretas Krasauskas gleznu izstāde;
- Elitas Plikšas gleznu izstāde.

Šādu izstāžu rīkošana ļauj paplašināt materiālu klāstu par vietējām personībām – katram no tiem tiek iekārtota viņa māksliniecisko darbu mape, kurā apskatāmi visi kādreiz bibliotēkā izstādītie darbi. Jāteic, ka šāda materiālu apkopošana uzsākta praktizēt no 2024.gada vidus.

2024.gada maijā tika eksponēta īpaša fotoizstāde no bibliotēkas novadpētniecības krājuma “Aknīstes vidusskolas 1.izlaidumam – 70”, kura bija pieejama apskatei visu vasaru.

Novadpētniecības darba popularizēšana

Publikācijas presē

- Laikraksts “Jēkabpils Novada Vēstis”, Nr.2., 2024.gada februāris, 9.lpp. (“Mežģīņu iedvesma Aknīstes bibliotēkā” – par rokdarbiem veltīto izstādi);
- Laikraksts “Brīvā Daugava”, Nr.81., 08.10.2024., 6.-7.lpp. (“Aizvadīts trešais konkurss “Sēlijas Sudrabs”” – par gārsenieti Albertu Kreņevski)

Rīkotajos pasākumos

- Pasākums “Erudīts 2023/2024”, 2.kārta: 19.01.2024., 35 dalībnieki;
- Pasākums “Veco videokasešu skatīšanās – Aknīstes etnovēsturiskā atmiņa” (1.daļa), 31.01.2024., 15 apmeklētāji;
- Pasākums “Erudīts 2023/2024”, 3.kārta (noslēgums), 16.02.2024., 30 dalībnieki;
- Pasākums “Veco videokasešu skatīšanās – Aknīstes etnovēsturiskā atmiņa” (2.daļa), 22.02.2024., 20 apmeklētāji;
- Pasākums “Māksliniekam Robertam Lambergam – 110”, 25.03.2024., 18 dalībnieki;
- Stāstījums “Ko dara Aknīstes bibliotēkas bibliogrāfs?”, 30.05.2024., Aknīstes vidusskolas 1.klasei;
- Stāstījums par Aknīstes ev.lut.baznīcas vēsturi Baznīcu naktī, 01.06.2024., 44 dalībnieki;
- Pasākums “Spoļu dzimtas notikumi stāstos un mūzikā”, 13.10.2024., Spoļu dzimtas pārstāvjiem (20 dalībnieki);
- Lekcija “Trimda un izsūtījums: latviešu likteņi pēc II Pasaules kara”, 21.11.2024., Aknīstes vidusskolas 12.klasei;
- Pasākums “Erudīts 2024/2025”, 1.kārta, 13.12.2024., 13 dalībnieki.

Pakalpojumi, ko sniedz bibliotēkas Novadpētniecības nodaļa:

1. Gida pakalpojums (ekskursijas pa Aknīsti) – maksas pakalpojums

2024.gadā tika novadītas 9 maksas ekskursijas (kopējie ieņēmumi no ekskursijām EUR 80.00)

2. Konsultācijas – bezmaksas pakalpojums.

2024.gadā tika sniegtas 15 konsultācijas par dažādiem ar novadpētniecību saistītiem jautājumiem (Aknīstes vsk.vēsture, Barikāžu laiks Latvijā, dzelzceļa līnija Aknīstē, personības u.c.)

Novadpētniecības krājums

Bibliotēkas novadpētniecības krājumu papildina ar Aknīstes pilsētas (t.sk. Aknīstes, Gārsenes, Asares pagasta) un tuvākās apkārtnes vēsturi raksturojošiem priekšmetiem, ņemot vērā vispārēju zinātnisku, kultūrvēsturisku vai māksliniecisku priekšmeta vērtību.

Bibliotēkas novadpētniecības krājuma struktūra:

1. Pamatkrājums (Bibliotēkas šifrs AKM) - priekšmeti, kuriem saskaņā ar Bibliotēkas novadpētniecības profilu un Krājuma komisijas lēmumu ir kultūrvēsturiska, mākslinieciska, memoriāla vai zinātniska vērtība.
2. Palīgkrājums (Bibliotēkas šifrs AKMp) - priekšmeti:
 - kuriem AKM ir analogi attiecīgā priekšmeta eksemplāri;
 - slikti saglabājušies priekšmeti, kurus pēc restaurēšanas varētu iekļaut AKM;
 - pietiekami neizpētīti priekšmeti, kurus pēc to izpētes varētu iekļaut AKM;
 - priekšmeti ar zemāku māksliniecisko, zinātnisko, kultūrvēsturisko vērtību nekā AKM iekļautajiem priekšmetiem;
 - zinātniskām, kultūrizglītojošām, ekspozīcijas vajadzībām izgatavoti materiāli;
 - priekšmeti no nenoturīgiem un nepārbaudītiem materiāliem.

Krājuma papildināšanas veidi un avoti

- Krājuma papildināšanas veidi: dāvinājumi, novēlējumi, ekspedīcijas, arheoloģiskie izrakumi, pieņemšana no citas iestādes, vākšana (mērķtiecīga kultūrvēsturiski nozīmīgu norišu fotografēšana; presē publicētās informācijas vākšana krājuma tēmu kontekstā).
- Krājuma papildināšanas avoti: Aknīstes pilsētas, Aknīstes, Asares, Gārsenes pagasta iedzīvotāji, citi Latvijas iedzīvotāji un citu valstu iedzīvotāji.

Jauninājumi novadpētniecības darbā

Turpinot jau iesākto pamatdarbu, jauninājums 2024.gadā bija:

1. vietējo mākslinieku izstādīto darbu bibliotēkas izstāžu telpā pārfotografēšana un iegūtās informācijas apkopošana. Iegūtais materiāls glabājas zinātniskā arhīva mapēs.
2. Tika pārorganizēts manuālais katalogs. Turpmāk vairs netiek drukātas priekšmetu apraksta kartītes, bet ir iekārtots Kolekciju un Topogrāfijas žurnāls, kurā uz A4 abpusēji apdrukātām lapām tiek drukāta identiska informācija kāda bija priekšmetu apraksta kartītēs. Iemesls

izmaiņām – žurnāli ir ērtāki lietošanā, kolekcijas saturs ir pārskatāmāks, priekšmeta informācijas rakstīšanai nav ierobežots laukums.

- Valdemāra Ancīša Aknīstes bibliotēkas novadpētniecības krājuma uzskaite

Bibliotēkas novadpētniecības krājuma uzskaites dokumentācija sastāv no:

- Bibliotēkas novadpētniecības krājuma priekšmeta iegūšanas dokumentiem (dāvinājuma līgums un pieņemšanas akts);
- pamatkrājuma un palīgkrājuma inventāra grāmatām;
- aktiem par priekšmeta pieņemšanu uz laiku (deponēšanu) un aktiem par priekšmeta atdošanu;
- aktiem par bibliotēkas novadpētniecības krājuma priekšmetu izdošanu uz laiku (deponēšanu) un aktiem par priekšmetu saņemšanu atpakaļ;
- aktiem par Bibliotēkas novadpētniecības krājuma priekšmetu esības pārbaudi, vērtēšanu;
- aktiem par priekšmetiem, kas izņemti no Bibliotēkas novadpētniecības krājuma.

Bibliotēkas novadpētniecības krājuma priekšmetu pieņemšanas kārtība

1. Priekšmeta iegūšanas dokumentu - dāvinājuma līguma (izņemot gadījumus, kad līguma noslēgšana nav iespējama un priekšmets tiek pieņemts, pamatojoties uz Krājuma komisijas lēmumu) un pieņemšanas akta noformēšana:

- 1.1. pieņemšanas aktā norāda akta numuru, pieņemšanas datumu, priekšmeta īpašnieka vārdu, uzvārdu, ieraksta kārtas numuru, priekšmeta nosaukumu, autoru un īsu aprakstu, priekšmetu skaitu, saglabātības pakāpi, uzskaites apzīmējumu (inventāra numurs), piezīmes, īpaši noteikumi priekšmeta izmantošanā;
- 1.2. ja priekšmets tiek pieņemts pamatojoties uz Krājuma komisijas lēmumu, aktā norāda Krājuma komisijas sēdes protokola Nr. un datumu, priekšmeta nosaukumu, autoru un īsu aprakstu, priekšmetu skaitu, saglabātības pakāpi, cenu (pirktajiem priekšmetiem), uzskaites apzīmējumu (inventāra numurs), piezīmes, īpaši noteikumi priekšmeta izmantošanā;
- 1.3. līgumu un aktu sastāda 3 eksemplāros, no kuriem viens glabājas Bibliotēkā, otrs – priekšmeta dāvinātājam, trešais – nodošanai glabāšanā Latvijas Valsts arhīvā. Aktā jābūt norādei par priekšmeta pāriešanu Bibliotēkas īpašumā. Aktu paraksta gan Bibliotēkas vadītājs, gan priekšmeta dāvinātājs.
- 1.4. gadījumos, kad Bibliotēka īpašumā pieņem liela apjoma dāvinājumu (vismaz 100 vienību) – var sastādīt sākotnējo aktu, kurā netiek dots katra priekšmeta apraksts, bet tiek raksturots dāvinājums kopumā, norādot vienību skaitu.

2. Bibliotēkas novadpētniecības krājuma priekšmetu reģistrē atbilstošā krājuma inventāra grāmatā, priekšmetam piešķirot savu unikālu uzskaites apzīmējumu, kas sastāv no divām daļām:

1. daļa – Bibliotēkas šifrs. Bibliotēkas šifrs pamatkrājumam ir AKM un palīgkrājumam - AKMp.

2. daļa – priekšmeta inventāra numurs. Ieraksta kārtas numurs inventāra grāmatā. Abas daļas viena no otras atdalāmas ar atstarpi.

3. Pamatkrājuma un palīgkrājuma inventāra grāmatā jānorāda:

- 3.1. uzskaites apzīmējums;
- 3.2. pieņemšanas akta numurs, datums un priekšmeta avots;
- 3.3. nosaukums un īss apraksts, priekšmeta vai kolekcijas izcelšanās, vēsture, leģenda (ja tāda ir);
- 3.4. priekšmetu skaits un eksemplāru skaits;
- 3.5. materiāls, tehnika;
- 3.6. izmēri centimetros (ļoti mazi priekšmeti milimetros) - taisnstūra priekšmetiem mēra garumu un platumu; apaļiem un elipsveidīgiem priekšmetiem mēra garāko diametru; trīsdimensiju apjoma priekšmetiem mēra augstumu, platumu, garumu; neregulāras formas priekšmetiem jāuzrāda lielākais augstums, platums vai diametrs; statujas augstumu norāda kopā ar pamatni, ja tie veido vienu veselumu; apģērbiem norāda plecu un jostas platumu, apģērba kopējo garumu;
- 3.7. saglabātības pakāpe (atbilstoši pieņemšanas aktam);
- 3.8. vērtība vai cena (iepirktajiem priekšmetiem);
- 3.9. kolekcija, kurā priekšmets ieskaitīts;
- 3.10. topogrāfija, kur priekšmets novietots;
- 3.11. piezīmes (norāda ziņas par priekšmeta restaurāciju, konservāciju vai izņemšanu no pamatkrājuma vai palīgkrājuma).

4. Pamatkrājuma un Palīgkrājuma uzskaitē (inventāra grāmatas) tiek veikta elektroniski. Izdrukas veicamas reizi mēnesī ar attiecīgā perioda ierakstiem un glabājas mapēs. Gada beigās izdrukas cauršuj un apstiprina ar Bibliotēkas vadītāja parakstu.

5. Katrs Bibliotēkas novadpētniecības krājuma priekšmets tiek iekļauts tematiski atbilstošajā kolekcijā, piešķirot kolekcijas numuru.

5.1. Kolekcijas numurs sastāv no 2 daļām:

1. daļā - ir norāde par piederību kolekcijai;
2. daļā (ap apakšciparu – *ja attiecas*) norāde par sīkāku kolekcijas sadalījumu.

5.2. Kolekcijas numurs tiek rakstīts ar parasto zīmuli:

- uz/pie krājuma priekšmeta aiz uzskaites apzīmējuma;
- pieņemšanas aktā – sadaļā „Uzskaites apzīmējums”;
- AKM vai AKMp inventāra grāmatā – sadaļā „Kolekcija”;
- priekšmeta apraksta kartītē (kolekciju žurnālā) aiz uzskaites apzīmējuma;
- nepieciešamības gadījumā – uz krājuma priekšmeta iepakojuma (mapes, kastes, aploksnes u.c.).

6. Pēc priekšmetu pieņemšanas dokumentu noformēšanas, priekšmeta reģistrācijas un iekļaušanas kolekcijā, tiek veidota priekšmeta apraksta kartīte (kolekciju žurnālā – *Skat. "Jauninājumi novadpētniecības darbā"*).

- 6.1. Priekšmeta apraksta kartītē jābūt norādītam:

- 6.1.1. priekšmeta uzskaites apzīmējumam;
- 6.1.2. kolekcijas numuram;
- 6.1.3. pieņemšanas akta numuram, datumam, priekšmeta avotam;
- 6.1.4. priekšmeta nosaukumam un datējumam;
- 6.1.5. topogrāfijai;
- 6.1.6. oriģināls vai kopija;
- 6.1.7. vai priekšmets ir autortiesību objekts;
- 6.1.8. priekšmeta izmēriem vai svaram;
- 6.1.9. priekšmeta aprakstam un vēsturei;
- 6.1.10. izgatavošanas tehnikai un materiālam;
- 6.1.11. priekšmeta saglabātības pakāpei.

7. Bibliotēkas novadpētniecības krājuma priekšmetam pēc tā pieņemšanas tiek veikta pirmapstrāde (tīrīšana, mazgāšana, atputekļošana) un dezinfekcija. Tad priekšmets tiek iepakots (mapēs, kastēs u.t.t.) un novietots krājuma telpā.
8. Bibliotēkas novadpētniecības krājuma zinātniskā izpēte (detalizēta apraksta veidošana un vizuāla fiksācija) tiek veikta pamatojoties uz priekšmetu uzskaites dokumentāciju. Ja priekšmeta zinātniskā izpēte tiek veikta vienlaicīgi ar priekšmeta pieņemšanas dokumentu noformēšanu, tad šī informācija tiek fiksēta inventāra grāmatā sadaļā "Priekšmeta apraksts". Informācija, kas iegūta veicot priekšmetu zinātnisko izpēti pēc priekšmeta pieņemšanas krājumā, tiek atspoguļota priekšmetu apraksta kartītē (kolekciju žurnālā).

9. Bibliotēkas novadpētniecības krājuma priekšmetu signēšana:

- 9.1. Pēc priekšmeta pieņemšanas krājumā to signē - uz priekšmeta uzraksta uzskaites apzīmējumu (Bibliotēkas šifru, inventāra numuru).

- 9.2. Signēšanai drīkst izmantot tikai tādus materiālus, kas nebojā priekšmetu. Aizliegts signēšanai izmantot ķīmisko zīmuli, zīmogkrāsu, neatbilstošu tinti, kā arī nepārbaudītas krāsas un lakas. Signatūras piestiprināšanai nedrīkst izmantot naglas, metāla piespraudes, līmi un līdzīgus materiālus, kas var radīt priekšmeta mehānisku bojājumu.

- 9.3. Uzskaites apzīmējumam uz priekšmeta jābūt skaidri salasāmam un novietotam tā, lai uzskaites apzīmējums priekšmeta eksponēšanas laikā nebūtu redzams apmeklētājiem. Uzskaites apzīmējums nedrīkst aizsegt vai bojāt jebkura veida informāciju par priekšmetu.

- 9.4. Ja uz priekšmeta pamatnes ir firmas vai autora zīmes, kā arī agrākie inventāra numuri, tos nedrīkst aizklāt ar jaunajiem uzskaites apzīmējumiem. Agrākos inventāra numurus uz priekšmeta aizliegts iznīcināt.

- 9.4.1. Uzskaites apzīmējumu raksta:

- 9.4.1.1. rakstiskiem materiāliem (rokkraksti, publikācijas, dokumenti, pētījumi, u.tml.) lapas otrā pusē, kreisajā apakšējā stūrī. Ja krājuma materiāls sastāv no vairākām atsevišķām lapām, uzskaites apzīmējums rakstāms uz katras no tām;
- 9.4.1.2. grāmatām 2.vāka iekšpusē, kreisajā apakšējā stūrī;
- 9.4.1.3. fotogrāfijām aizmugurē, kreisajā apakšējā stūrī;
- 9.4.1.4. fotonegatīviem uz negatīva perfomaliņas emulsijas;
- 9.4.1.5. tekstilijām uzskaites apzīmējumi rakstāmi uz balta kokvilnas auduma etiķetes, ko piešuj attiecīgajam priekšmetam uz kreisās puses;
- 9.4.1.6. gleznām uzskaites apzīmējums rakstāms ar parasto zīmuli tās aizmugurē, kreisajā apakšējā stūrī;
- 9.4.1.7. ja priekšmets ir ievietots ietvarā, signējams arī ietvars, ja tas nav uzskaitīts atsevišķi;
- 9.4.1.8. neliela izmēra priekšmetiem (piem. arheoloģiskie priekšmeti, monētas, nozīmes) vai priekšmetiem, uz kuriem uzskaites apzīmējumi nav vēlami to saglabātības dēļ, uzskaites apzīmējumus raksta uz etiķetēm, kuras piesien priekšmetam vai ievieto aploksnē kopā ar attiecīgo priekšmetu.

2024.gadā bibliotēkas novadpētniecības materiālu krājums ir sistematizēts 24 kolekcijās. Katram kolekcijā iekļautajam priekšmetam ir veikts apraksts, signēšana un fotofiksāža vai skenēšana (atkarībā no materiāla veida). Priekšmeti ir iepakoti un novietoti glabāšanai vai eksponēti kādā no notiekošajām izstādēm. Priekšmeti izvietoti atbilstoši krājuma topogrāfijai.

Krājuma topogrāfija precīzi norāda kāda tipa priekšmeti tiek vākti bibliotēkas novadpētniecības krājumā: fotogrāfijas, grāmatas, dokumenti, banistika (karogi, vimpeļi), periodika, iespaiddarbi, lietiskie priekšmeti, rakstiskie priekšmeti, mākslas darbi, kartes, keramika, telpu aprīkojums, faleristika (ordeņi, medaļas nozīmītes), tekstilijas, numismātika un arheoloģiskie priekšmeti.

Ērtai krājuma materiālu apskatei un atlasei ir izveidots bibliotēkas iekšējais digitālais katalogs, kurā priekšmeti skatāmi gan pēc piederības kolekcijai, gan pēc priekšmeta tipa.

Digitālais katalogs atvieglo darbu gan krājuma priekšmetu meklēšanā, gan konsultāciju sniegšanā – šī ir iespēja darbā neizmantojot priekšmeta oriģinālu, bet iegūt priekšmeta informāciju izmantojot datoru. Priekšmeta oriģināla izmantošana notiek tikai eksponējot to pamatekspozīcijā vai tematiskajās izstādēs, vai īpašos gadījumos, kad digitālais attēls nenodrošina to izpratni, ko sniedz oriģināla apskate.

Bibliotēkas iekšējais digitālais katalogs tiek glabāts vairākos datu nesējos, paralēli tam tas glabājas arī pašvaldības nodrošinātajā OneDrive datu mākonī.

Problēmas novadpētniecības darbā un to iespējamie risinājumi

2024.gadā darbs novadpētniecībā tika veikts pēc labākās sirdsapziņas un iespējām. Tomēr tiešajam darbam īpaši traucējošs bija fakts par bibliotēku un Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru (VPVKAC) apvienošanu. Kaut Aknīstes bibliotēka nav to skaitā, kas VPVKAC funkcijas veic ikdienā, tomēr izanalizējot 2024.gadā pavadīto laiku VPVKAC darbinieka aizvietošanā, mācībās un problēmu risināšanā, secinājums ir skaudrs un nepatīkams:

- 2024.gada janvārī ~ 1/3 no darba laika tika atvēlēts VPVKAC mācībām vai tehnisko problēmu risināšanai (pieejas programmām u.c.)
- 2024.gadā no 13.februāra līdz 2.aprīlim un no 14.maija līdz 18.jūnijam katra otrdienā tika pavadīta Gārsenes bibliotēkā pildot VPVKAC pienākumus (tika aizvietots ilgstošā prombūtnē esošais pastāvīgais darbinieks).
- No 2024.gada 1.jūlija līdz 6.augustam (ieskaitot) darbs novadpētniecībā tika pārtraukts Aknīstes VPVKAC darbinieka aizvietošanā atvaļinājuma laikā.
- Netika pierēģistrēts cik tieši, bet tika atteiktas ekskursijas pa Aknīsti tieši šī iemesla dēļ, ka ekskursijas vadītājam ir jādara pilnīgi cits darbs, kas nekādi nav sasaistāms ar novadpētniecību.
- Lieki piebilst, ka tika būtiski samazināts laiks sava tiešā darba veikšanai novadpētniecībā – īpaši gada sākumā daudzās mācības, daudzās MS Teams tikšanās, sīko problēmiņu risināšana un aizvietošanas darbs nekādi neuzlaboja novadpētniecības darbā paveikto ne kvalitātē, ne kvantitātē.

Nav ne loģiski, ne vajadzīgi kādam no Aknīstes bibliotēkas darbiniekiem periodiski pamest savu darbu un doties aizvietot kādu pavisam citā adresē. Tā kā Aknīstes VPVKAC atrodas vienā ēkā ar Aknīstes pārvaldi, tad dabiski būtu, ka VPVKAC darbinieku aizvietotu kāds, kas ikdienā redz VPVKAC darba specifiku un redz ikdienā risināmo problēmu loku: tie ir pārvaldes grāmatveži un citi darbinieki. Zinu, ka šāds priekšlikums jau tika piedāvāts pašvaldībai pirms VPVKAC apvienošanas ar bibliotēkām, taču tika noraidīts, jo tad lēmuma pieņemšana būtu mazliet specifiskāka. Esam gājuši vienkāršāko ceļu, kurā nevajag ieguldīties. Ir jāreķinās, ka vienkāršā ceļa ieviešana ne vienmēr aizved uz vispareizāko galamērķi. Un mūsdienās tik apbružātais, bet joprojām modē esošais “mēs varam visu” ir aplams pašā saknē, jo ar to mēs melojam, pirmkārt, paši sev un, otrkārt – saviem klientiem.

Sekmīgākai novadpētniecības darba attīstībai būtu nepieciešams iegūt papildus TIKAI novadpētniecības PRIEKŠMETU glabāšanai atbilstošas telpas, jo patlaban netiek attīstīta telpisko priekšmetu vākšana, bet visa uzmanība ir veltīta priekšmetu grupai (fotogrāfijas, dokumenti, grāmatas), kurai šobrīd ir gan vieta, gan apstākļi tās sekmīgai un drošai glabāšanai (labas telpas ar piemērotu mikroklimatu un atbilstošu drošību).

Joprojām, tāpat kā 2023.gadā, tiek gaidīta iespēja sadarboties ar Latvijas Nacionālo bibliotēku novadpētniecības priekšmetu digitalizācijā un nodrošināšanā, ka jebkuram interesentam, kam ir attiecīgās prasmes un interese, būtu iespēja iepazīties ar Sēlijas vēstures liecībām to digitālā versijā.

9. Projekti

Pārskata periodā Bibliotēka nav piedalījusies projektos.

10.Publicitāte

Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem

Informācija par plānotajiem pasākumiem tiek nodota apmeklētājiem vairākos veidos:

- klātienē mutiski, kārtējā bibliotēkas apmeklējuma laikā;
- afišas bibliotēkas priekšelpā, uz ekrāna pie pilsētas pārvaldes;
- informācija Jēkabpils novada Galvenās bibliotēkas tīmekļa vietnē;
- informācija sociālajos tīklos Facebook un Instagram;
- telefoniska saziņa, personiski uzaicinot apmeklētājus;
- nododot informāciju Jēkabpils sabiedrisko attiecību speciālistam ievietošanai Jēkabpils novada vēstīs.

Visefektīvākais saziņas veids ir apmeklētāju uzaicināšana, sazinoties personiski, arī Facebook vietnē ievietotā informācija izplatās ātri, tomēr nepieciešams to periodiski aktualizēt, lai nepazūd plašajā informācijas apjomā.

Kopš oktobra tiek izsūtīta informācija par aktualitātēm bibliotēkas lietotāju e-pastos, izveidota vēstkopa ar to lietotāju e-pastiem, kuri reģistrācijas veidlapās ir atzīmējuši, ka vēlas saņemt jaunumus. 2024.gada sākumā tika publicēta Bibliotēkas tīmekļa vietne. Galvenais iemesls personīgās tīmekļa vietnes nepieciešamībai ir vēlme padarīt pieejamus novadpētniecības krājuma materiālus. Kā tika minēts 8.sadaļā, Novadpētniecības nodaļa var lepoties ar 24 kolekcijām, un informācijas ievietošana tīmekļa vietnē būtu efektīvs veids, kā popularizēt krājumu un ļaut interesentiem ar to iepazīties – virtuāli, ar iespēju tikt klātienē. Šobrīd tīmekļa vietne ir pieejama apmeklētājiem, bet joprojām ir nepieciešami nopietni uzlabojumi un papildinājumi.

Publikācijas

Publikācija laikrakstā “Brīvā Daugava” 15.03.2024. Nr.22 “Aknīstes skolēni sacenšas skaļajā lasīšanā un iepazīst Viļa Plūdoņa darbus”.

Bibliotēkas informācija tīmeklī

Kā vienai no Jēkabpils novada Galvenās bibliotēkas struktūrvienībām, Aknīstes bibliotēkai ir iespēja publicēt informāciju par aktuālajām norisēm Jēkabpils novada galvenās bibliotēkas tīmekļa vietnē www.jgb.lv. Šeit publicēta gan pamatinformācija par bibliotēku, gan regulāri tiek papildināta informācija par pasākumiem un izstādēm.

2024.gada sākumā Aknīstes bibliotēka publicēja arī savu tīmekļa vietni www.agnistesbiblioteka.lv, kuras galvenā funkcija ir darīt pieejamu novadpētniecības materiālu krājuma izlasi. Tīmekļa vietnē tiek publicēta arī aktuālā informācija par norisēm bibliotēkā, fotogrāfijas no pasākumiem. Noteikti jāveic šīs vietnes pilnveidošana un popularizēšana.

10.1. tabula

Sociālo tīklu saturvienību skaits

	Saturvienību skaits 2024
Facebook	151
Instagram	58

Bibliotēkai ir profils Facebook vietnē, kurā 2024.gadā publicēti 151 ieraksti, gada nogalē sekotāju skaits bija 800, kā arī konts Instagram vietnē, kurā tika publicēti 58 ieraksti, kontam ir 101 sekotājs.

Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi

	2022	2023	2024
Pasākumi	14		
pieaugušajiem		10	15
bērniem		30	39
Izstādes	37		
bibliotēkas krājuma		53	61
radošo darbu		12	13
novadpētniecības materiālu		12	14

Bibliotēkas tēlu veido arī fiziskā vide, un pārskata periodā veiktais uzlabojums ir vienota stila un dizaina norādes pie Bibliotēkas ieejas durvīm – nosaukums un darba laiks, kā arī norāde uz Bibliotēku. Šis uzlabojums tapa, pateicoties Jēkabpils novada Galvenajai bibliotēkai.

Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi

Runājot par izaicinājumiem, jāmin, ka informācijas nodošanas un intereses izraisīšanas ziņā grūti sasniedzama ir jauniešu auditorija. Ja viņiem bibliotēka nav saistoša kā fiziska vieta, kuru apmeklēt klātienē, nav intereses tai sekot arī sociālajos tīklos. Vietnes, kurās sazinās jaunieši, nav ne Facebook, vairs arī ne Instagram. Jaunieši lieto Snapchat, TikTok, ir pamats šaubīties, vai bibliotēkai vajadzētu izmantot šādus kanālus, lai piekļūtu jauniešu auditorijai.

11.Sadarbības tīkla raksturojums

Šajā sadaļā aprakstītās aktivitātes atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām

Tā kā Aknīstes bibliotēka ir Jēkabpils Galvenās bibliotēkas struktūrvienība, visciešākā sadarbība dažādos jautājumos notiek ar Galveno bibliotēku, tiek saņemts atbalsts ikdienas darbā, notiek sadarbība metodisku un finansiālu jautājumu risināšanā. Praktiskā ziņā Aknīstes pilsētas pārvalde ir Bibliotēkas atbalstītājs, iesaistoties gan finansiālu, gan saimniecisku jautājumu risināšanā.

Citi sadarbības partneri un veiktās aktivitāte

- Aknīstes veselības un sociālās aprūpes centrs. Sadarbība izpaužas gan kā regulāra grāmatu piegāde senioriem, gan pasākumi;
- Aknīstes sieviešu vokālais ansamblis “Viotonika” – muzikāli dzejas pasākumi Aknīstes VSAC un Dvietes pansijā “Mūsmājas Dižkoks”;
- Kultūras darba organizatore Aknīstē Solvita Strika.
- Aktīvo senioru kopas “Čukurs” un “Stropā”. Seniori izmanto Bibliotēkas telpas, lai pulcētos un rīkotu pasākumus. Tie ir arī aktīvi mūsu rīkoto pasākumu apmeklētāji un čakli lasītāji.
- Kafējnīca “Liepas” – Erudīcijas konkursa rīkošana;
- Ancenes biedrība “Kopā – 2” muzikāls dzejas pasākums “Maija ainavas” Ancenes ābeļdārzā;
- Starptautiskā sadarbība ar Rokišķu Tautas mākslas centrs – sadarbība izstāžu rīkošanā, pārskata periodā Bibliotēkā notikušas trīs lietuviešu mākslinieku izstādes.
- Sansusī labklājības rezidence – mākslinieces noslēguma darba prezentācija.

Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums

Aknīstes PII “Bitīte”:

- agrīna iepazīšanās ar bibliotēku;
- iknedēļas lasīšanas stundas un digitālās prasmes nodarbības;
- tematiskie pasākumi.

Aknīstes vidusskola:

- bibliotēkārās stundas, informatīvas nodarbības, tematiskie pasākumi;
- izstāžu apmeklējumi;
- palīdzība pētniecības darbu izstrādē.

Jēkabpils Mākslas skolas Aknīstes filiāle

- audzēkņu radošo darbu izstādes;
- kombinētas nodarbības – dzejas lasīšana un zīmēšana;
- Mākslas skolas pedagogu atbalsts pasākumos – seju apgleznošana.

Jēkabpils BJC struktūrvienība Aknīstē

- interešu izglītības pulciņu audzēkņu izstādes.
- teātra pulciņa nodarbības Bibliotēkas telpās.

Sadarbības raksturojums novadpētniecības darbā

Novadpētniecības jomā sadarbība notiek ar:

- Aknīstes vidusskolas Vēstures pulciņu – tiek rīkotas ekskursijas, gatavoti pasākumus skolai, notiek kopīgas sarunas/diskusijas bibliotēkas Novadpētniecības nodaļā.
- Biedrību “Sēlijas laivas” – tiek rīkotas izglītojošas ekskursijas.

- Aknīstiešiem (gan vietējiem, gan bijušajiem) – tiek ievākti atmiņu stāstījumi, saņemti priekšmetu dāvinājumi.
- Novadpētniekiem (Edīti Puleri – par Asares pagasta vēsturi, Ausmu Bērziņu – par Gārsenes pagasta/Aknīstes vēsturi, Albertu Kreņevski – par Gārsenes/Aknīstes vēsturi.
- Jēkabpils Tūrisma informācijas centru - tika sagatavots audiogida teksts par vēsturisko informāciju Gārsenes dabas takās un Gārsenes pili.
- Ar Latvijas Etnogrāfisko Brīvdabas muzeju - kopīga ekspedīcija uz Aknīstes katoļu baznīcu – 18./19.gs. liturģisko tērpu un priekšmetu fotofiksāža.
- Kafējnīcu “Liepas” (Aknīstē) – sadarbība konkursa “Erudīts” norisē.
- Aknīstes ev.lut.draudzi – sadarbība gan Baznīcu nakts norisē, gan ekskursiju uzņemšanā.

Bibliotēku interešu aizstāvības darbs

Tā kā bibliotēka ir Jēkabpils novada Galvenās bibliotēkas struktūrvienība, tad jebkurām darbībām bibliotēkas interešu aizstāvēniecībā ir jābūt saskaņotām ar Jēkabpils novada Galvenās bibliotēkas stratēģiskajiem mērķiem un aktivitātēm.

Pielikumi

Anketa bibliotēkas pakalpojumu lietotājiem

Aicinām ikvienu Valdemāra Ancīša Aknīstes bibliotēkas apmeklētāju un pakalpojumu izmantotāju piedalīties aptaujā un izteikt viedokli par bibliotēkas apmeklēšanas paradumiem, bibliotēkas pakalpojumiem un citiem ar bibliotēkas darbu saistītiem jautājumiem.

Anketa ir anonīma, rezultāti tiks izmantoti tikai apkopotā veidā.

Anketu lūdzam aizpildīt līdz **2024. gada 20.decembrim**. Paldies par veltīto laiku!

1. Lūdzu norādiet savu dzimumu

- ☐ Sieviete
☐ Vīrietis

2. Kādu vecuma grupu Jūs pārstāvat?

- ☐ Līdz 18 gadiem
☐ 19 – 30 gadi
☐ 31 – 40 gadi
☐ 41 – 50 gadi
☐ 51 – 60 gadi
☐ 61 un vairāk gadi

3. Cik bieži Jūs esat apmeklējis (-usi) bibliotēku pēdējā gada laikā?

- ☐ Gandrīz katru dienu
☐ Vismaz reizi nedēļā
☐ Vismaz reizi mēnesī
☐ Retāk kā reizi mēnesī
☐ Cits _____

4. Kā Jūs iegūstat informāciju par aktualitātēm bibliotēkā? (varat izvēlēties vairākus variantus)

- ☐ Sociālajos tīklos Facebook un Instagram
☐ Bibliotēkas tīmekļa vietnē www.agnistesbiblioteka.lv
☐ Jēkabpils novada Galvenās bibliotēkas mājas lapā www.jgb.lv
☐ Mutiski no bibliotēkas darbiniecēm
☐ No paziņām
☐ No afišām
☐ Cits _____

5. Lūdzu sniedziet vērtējumu šajos kritērijos!

	Apmierina	Neapmierina	Grūti pateikt
Bibliotēkas atrašanās vieta			
Iekļūšana bibliotēkā			
Telpu iekārtojums			
Apgaismojums			
Datortehnikas (datora, printera, kopētāja u.c. ierīču) pieejamība			

Vizuālais noformējums			
Bērnu stūrītis			
Izstāžu pieejamība			
Darba laiks			
Klimats			

6. Kādus pakalpojumus Jūs izmantojat vai gribētu izmantot bibliotēkā?

	Izmantoju	Gribētu izmantot	Neizmantoju
Grāmatu izsniegšana uz mājām			
Preses izdevumu izsniegšana uz mājām			
Preses izdevumu lasīšana uz vietas			
Grāmatu piegāde uz mājām			
Literatūras saņemšana no citām bibliotēkām (SBA)			
Abonētās datu bāzes (Letonika, News.lv)			
Elektroniskais katalogs (izdevumu rezervēšana, termiņu pagarināšana)			
3td elektronisko grāmatu bibliotēka			
Publiski pieejamie datori un internets			
Bezmaksas bezvadu internets savā ierīcē			
Kopēšanas, drukāšanas, skenēšanas, laminēšanas pakalpojumi			
Novadpētniecības materiāli un uzziņas			
Individuālas konsultācijas (datora, telefona, internetbankas, portāla Latvija.lv, VID EDS lietošana)			
Bibliotēkas organizētie pasākumi un izstādes			

7. Lūdzu novērtējiet bibliotēkas krājuma pieejamību (izvēlieties vienu atbildi katrā rindā)

	Labi	Viduvēji	Vāji	Neizmantoju / nav aktuāli
Latviešu literatūra				
Ārzemju literatūra				
Dzeja				

Nozaru literatūra				
Preses izdevumi				
Novadpētniecības materiāli				
Elektroniskās datu bāzes				
Bērnu literatūra				
Galda spēles				
Play Station spēles				

8. Ja vēlaties pievienot komentāru attiecībā uz iepriekšējo jautājumu, ierakstiet to šeit.

9. Lūdzu, novērtējiet bibliotēkas darbinieču kompetences!

	Labi	Viduvēji	Vāji	Grūti pateikt
Profesionalitāte				
Ētiskums				
Praktiska palīdzība				
Zināšanas				
Komunikācija				
Atsaucība				

10. Ja vēlaties pievienot komentāru attiecībā uz iepriekšējo jautājumu, ierakstiet to šeit.

11. Kas jūs motivētu apmeklēt (apmeklēt biežāk) bibliotēku?

- ☐ Plašāks jauno grāmatu piedāvājums
- ☐ Daudzveidīgāka preses izdevumu izvēle
- ☐ Radošās nodarbības
- ☐ Tikšanās ar sabiedrībā pazīstamiem cilvēkiem
- ☐ Izglītojošas aktivitātes
- ☐ Cits

12. Vieta komentāriem. Ja vēlaties, norādiet konkrētas nozares, autorus, kuru grāmatas vēlētos saņemt bibliotēkā, kā arī pasākumus un izstādes, kurus labprāt apmeklētu.

2024.gadā apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi

Bibliotekāre Velga Buiķe

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums	Stundu skaits	Klātienē vai attālināti
1.	31.01.	MsTeams	Valsts administrācijas skola	Konference "Digitālo prasmju spēks"	5	Attālināti
2.	28.02	MsTeams	LNB BAC	Tīmekļa seminārs "Mākslīgais intelekts un medijpratība: iespējas un izaicinājumi"	4	Attālināti
3.	22.10.	MsTeams	NOD Baltic	"Darbinieka apmācība IT un datu drošības jautājumos"	3	Attālināti
4.	01.11.	MsTeams	JAK Mūžizglītība	Programma "Mākslīgais intelekts - rīks bibliotekāra darbā"	4	Attālināti
5.	2024.gadā	JGB	JGB	7 Jēkabpils novada Galvenās bibliotēkas rīkotajos profesionālās pilnveides semināros	27	Klātienē Attālināti

Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā – bērnu un jauniešu apkalpošana

N.p.k.	Norises laiks	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Klātienē vai attālināti
1.	15.02	LNB Bibliotēku attīstības centrs	Tīmekļa seminārs "Kā panākt dubultjaudu lasītveicināšanu"	4	Attālināti
2.	15.05.	LNB BAC	Tīmekļa seminārs "Vecāku iesaiste bērnu lasītprīka veicināšanā"	4	Attālināti
3.	27.-28.08.	LNB Kompetenču attīstības centrs	Programma "Lasīšanas veicināšanas kompetence un kultūra izglītības iestādēs"	16	Klātienē
4.	25.09.	LNB BAC	Tīmekļa seminārs "Medijpratība skolās – kā mācīt un mācīties?"	2.30	Attālināti

Bibliotēkas vadītāja Inga Elksne

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums	Stundu skaits	Klātienē vai attālināti
1.	26.03.	Neretas bibliotēka	LNB Kompetenču Attīstības centrs	Praktikums: izveido aptaujas anketu savai bibliotēkai.	4	<i>Klātienē</i>
2.	14.05.	MsTeams	LNB Bibliotēku Attīstības centrs	Seminārs par Latvijas elektronisko resursu piedāvājumu”	3	<i>Attālināti</i>
3.	30.05.	LNB MsTeams	LNB Bibliotēku Attīstības centrs	Bibliotekāru kompetenču pilnveides programma “Medijpratības meistari”	20	<i>Klātienē Attālināti</i>
4.	22.10.-24.10.	MsTeams	Tietoevry	BIS Alise kurss “Pamatkursi, Kataloģizācija un komplektēšana, Informācijas meklēšana un cirkulācija”	24	<i>Attālināti</i>
5.	06.11.	MsTeams	Valsts administrācijas skola	Digitālā etiķete – kā uzvesties profesionāli arī digitālajā vidē”	4	<i>Attālināti</i>
6.	07.11.	MsTeams	Valsts administrācijas skola	Kā uzlabot sadarbību komandā un kļūt produktīvākiem ar MsTeams	4	<i>Attālināti</i>
7.	22.10.	MsTeams	NOD Baltic	“Darbinieka apmācība IT un datu drošības jautājumos””	3	<i>Attālināti</i>
8.	2024.g.	JGB	JGB	7 Jēkabpils novada Galvenās bibliotēkas rīkotajos profesionālās pilnveides semināros	29,5	<i>Klātienē Attālināti</i>

Bibliogrāfe Līga Jaujeniece

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums	Stundu skaits	Klātienē vai attālināti
1.	24.04.	LNB	Rīgas Valsts tehnikums	<i>Digitalization, Digital Restoration and Presentation of old photpgraphs</i> projekta seminārs par veco fotogrāfiju	8	<i>Klātienē</i>

				restaurāciju un digitalizāciju		
2.	26.09.	Bibliotēku attīstības centrs	Jūrmala	Latvijas bibliotekāru novadpētniecības saiets-konference8 “Bibliotēku un novadpētnieku sadarbība: lokālās kultūrvides resursu veidošanai un piederības izjūtas veicināšanai ikvienam”	8	<i>Klātienē</i>
3.	31.10.	MsTeams	NOD Baltic	“Darbinieka apmācība IT un datu drošības jautājumos”	3	<i>Attālināti</i>
4.	07.11.	MsTeams	Jēkabpils Tehnoloģiju tehnikums	Mākslīgais intelekts – rīks bibliotekāra darbā	4	
6.	2024. gadā		JGB	6 Jēkabpils novada Galvenās bibliotēkas rīkotajos profesionālās pilnveides semināros	23,5	<i>Klātienē Attālināti</i>

2024.gada izstāžu un pasākumu plāns

Izstāžu un pasākumu plāns		
Mēnesis	Pasākums / nodarbība	Izstāde / grāmatu izlase
Janvāris	- Katru piektdienas rītu lasīšanas stundas PII “Bitīte” Mārišu un Rūķīšu grupas bērniem - Iepazīšanās ar bibliotēku PII “Bitīte” Skudriņu grupas bērniem - “Stāsts par alveju” Informatīva nodarbība par alvejas dziednieciskajām īpašībām, izmantošanu, produktiem - Starptautiskā PALDIES diena – interaktīvs uzdevums interneta vidē - Erudīcijas konkurss 2.kārta - Atmiņu stāstu cikla sākums. 1.pasākums	Fotogrāfa Māra Arbidāna fotogrāfiju izstāde “Darbs. Laiks. Cilvēki Ancenē 2023” Novadpētniecības materiālu jaunieguvumu izstāde “Dāvinājumos saņemtie vecie dokumenti” un tematiskā ekspresizstāde “Kur šogad ceļosim?” Literatūras un tematiskās izstādes - Literatūras jaunieguvumi - “Rūgts ir ne tikai analģīns, bet arī dzīve” Dzejniekam, tulkotājam Klāvam Elsbergam - 65 - “Gaismas pielietā tumsā” Rakstniecei Dzintrai Žuravskai – 85 - “Bet patiesība ir tikai viena” 1991.gada barikāžu atceres diena - Pūķa gadu sagaidot... - Pētīsim un atklāsim! - Jauns gads – jauni hobiiji
Februāris	- Katru piektdienu rīta lasīšanas stunda PII “Bitīte” Mārišu un Rūķīšu grupas bērniem - “Starptautiskā pasaku stāstīšanas diena” interaktīva nodarbība PII “Bitīte” Mārišu un Rūķīšu grupas bērniem - Nodarbība 7.klases skolēniem par preses izdevumiem - Nodarbība 3.klasei par karjeru	Antona Novicka gleznu izstāde Aknīstietes Silvijas Koniševskas radošo darbu izstāde Novadpētniecības materiālu jaunieguvumu un tematiskā ekspresizstāde “Rokdarbi vecajos žurnālos” Literatūras un tematiskās izstādes - Literatūras jaunieguvumi

	- “Vispasaules drošāka interneta diena” – interaktīva nodarbība jauniešiem - Erudīcijas konkurss, fināls - Veco video kasešu skatīšanās pēcpusdiena	- Valentīndienas izstāde “Lai tevi mīl nevis par to, kas tu esi, bet par to, ka tu esi!” - Grafiķei, bērnu rakstniecei Margaritai Stārastei – 110 - Vācu rakstniekam Ērikam Kestneram – 125 - Starptautiskā pasaku stāstīšanas diena – lasām pasakas! - Bērnu dzejniecei un rakstniecei Evijai Gulbei - 45
Marts	- Katru piektdienu rīta lasīšanas stunda PII “Bitīte” Mārišu un Rūķīšu grupas bērniem - Literāri māksliniecisks pasākums sadarbībā ar Jēkabpils Mākslas skolas Aknīstes filiāli – iepazīšanās ar Viļa Plūdona daiļradi, lasītā attēlošana zīmējumā - Māras dienas pasākums bērniem - Nacionālā Skaļās lasīšanas sacensība 5.klases skolēniem, iepazīšanās nodarbība - Pasākumu cikls skolēnu pavasara brīvlaikā - Bērnu un jauniešu žūrijas noslēguma pasākums - Praktiska nodarbība sievietēm kopā ar skaistumkopšanas speciālisti kosmetoloģijā Agnesi Mežaraupi - Stāsts par mūsējo – grafiķim, ekslibristam Robertam Lambergam - 110	Lietuviešu mākslinieka Vidmanta Zakarkas kokgriezumu izstāde Jaunās mākslinieces Elizabetes Elijas Buiķes zīmējumu izstāde “Kaķi” Novadpētniecības materiālu jaunieguvumu un tematiskā ekspresizstāde “Par mūsu puses izsūtītajiem Sibīrijā” Literatūras un tematiskās izstādes - Literatūras jaunieguvumi - Pasaules Dzejas diena – dzejas grāmatu izlase - Dzejniekam Vilim Plūdonam – 150. Mākslas skolas audzēkņu radīto darbu izstāde. - “Laime grāmatu plauktā” starptautiskā laimes diena - Pasaules Ūdens diena - Rakstniecei Aīdai Niedrai – 125 - Lieldienu nedēļai veltīta grāmatu un periodikas izlase
Aprīlis	- Katru piektdienu rīta lasīšanas stunda PII “Bitīte” Mārišu un Rūķīšu grupas bērniem - Zemes diena – viktorīna bērniem / jauniešiem / tiešsaistes viktorīna - Bibliotēku nedēļas pasākumi - Starptautiskā Bērnu grāmatu diena – interaktīva viktorīna “Atmini literāro varoni pēc apraksta!” - Nacionālā Skaļās lasīšanas sacensība, 2.kārta - Bērnu žūrijas noslēguma pasākums vecuma grupā 5+	Irmas Vīksnes gleznu izstāde Novadpētniecības materiālu jaunieguvumu un tematiskā ekspresizstāde Literatūras un tematiskās izstādes - Literatūras jaunieguvumi - Rakstniekam Vikam (Viktoram Kalniņam) – 85 - Rakstniekam Jānim Širmanim – 120 - Rakstniekam, dzejniekam un kinoscenāristam Laimonim Vāczemniekam – 95 - Rakstniecei Mārai Jakubovskai - 60

Maijs	- Katru piektdienu rīta lasīšanas stunda PII “Bitīte” Mārišu un Rūķīšu grupas bērniem - Atvadas no bērnudārza – pasākums Rūķīšu grupas bērniem, pateicoties par sadarbību - Izglītojošas ekskursijas gida pavadībā pa Aknīsti - Sansuī labklājības rezidences mākslinieces Agneses Pizičas STARTS ! 2 FINIŠS darba prezentāciju - “Maija ainavas” muzikāls dzejas pasākums Ancenes ābeļdārzā sadarbībā ar Ancenes biedrību “Kopā 2” - Nacionālās Skaļās lasīšanas starpreģionālais fināls Jēkabpilī	Tematiskā fotogrāfiju un novadpētniecības krājuma materiālu izstāde “Aknīstes vidusskolas 1.izlaidumam – 70” (skatāma no maija līdz augustam) Literatūras un tematiskās izstādes - Rakstniekam Jānim Klīdzējam – 110 - Rakstniekam Vilim Lācim – 120 - Mātes dienai veltīta izstāde - Pasaules bišu dienai veltīta izstāde - Rakstniecei un tulkotājai Mārai Cielēnai – 70
Jūnijs	- Pasākumu cikls bērniem vasaras brīvlaikā – tematiskās dienas - Lasīšanas veicināšanas pasākums bērniem vasaras mēnešos - Izglītojošas ekskursijas gida pavadībā pa Aknīsti	Irmas Deksnas gleznu izstāde “Vasara, vasariņa” Literatūras un tematiskās izstādes - Literatūras jaunieguvumi - Lasām arī brīvlaikā... - Vasaras saulgrieži - Dzejniekam Jānim Peteram – 85 - Grāmatu izlase plauktā atbilstoši tematisko dienu nodarbībām
Jūlijs	- Pasākumu cikls bērniem vasaras brīvlaikā – tematiskās dienas - Lasīšanas veicināšanas pasākums bērniem vasaras mēnešos - Izglītojošas ekskursijas gida pavadībā pa Aknīsti	Vinetas Jaujenieces gleznu un rotu izstāde Literatūras un tematiskās izstādes - Dzejniekam Jānim Baltvilkam – 80 - Dzejniekam Kārlim Vērdiņam – 45
	- Jēkabpils Bērnu un Jauniešu Aknīstes struktūrvienības vasaras nometnes “Kabata” dalībnieku pasākums - Lasīšanas veicināšanas pasākums bērniem vasaras mēnešos – labāko lasītāju sumināšana - Izglītojošas ekskursijas gida pavadībā pa Aknīsti	Keramikas šķīvju izstāde “Pa vilka pēdām” Literatūras un tematiskās izstādes - Literatūras jaunieguvumi - Rakstniecei Dacei Priedei – 70 - Rakstniecei Dacei Rukšānei – 55

Augusts		- Somijas zviedru rakstniecei Tūvei Jānsonei – 110 - Rakstniekam Egonam Līvam - 100
Septembris	- Katru nedēļu rīta lasīšanas stundas 5 un 6 gadus veciem PII “Bitīte” audzēkņiem - Bibliotekārās stundas pēc pieprasījuma Aknīstes vidusskolas skolēniem - Dzejas dienas – pasākumu cikls dažādiem vecumposmiem - Muzikāls dzejas pasākums Aknīstes VSAC sadarbībā ar sieviešu vokālo ansambli “Viotonika” - Tikšanās ar dzejniecēm Rutu Štelmaheri un Gitu Grozu	Silvijas Koniševskas ciparu gleznu un dimantu mozaīku izstāde Lietuviešu mākslinieces Egles Skardziutes keramikas darbu izstāde “Vecmāmiņām ir spārni” Literatūras un tematiskās izstādes - Literatūras jaunieguvumi - Dzejas dienas – 2024 - Tēva diena - Rakstniecei Mirdzai Kļavai – 100 - Pasaules Tūrisma diena
Oktobris	- Katru nedēļu rīta lasīšanas stundas 5 un 6 gadus veciem PII “Bitīte” audzēkņiem - Bibliotekārās stundas pēc pieprasījuma Aknīstes vidusskolas skolēniem - Starptautiskā senioru diena - Muzikāls dzejas pasākums Aknīstes VSAC senioriem - Aktivitātes skolēnu rudens brīvlaikā - Salasīšanās pēcpusdiena bērniem kopā ar vecākiem - Helovīna dienas pasākums bērniem	Loretas Krasauskas gleznu izstāde Novadpētniecības materiālu jaunieguvumu un tematiskā ekspresizstāde “Tehnoloģijas toreiz” Literatūras un tematiskās izstādes - Literatūras jaunieguvumi - “Tas, kurš vērsoties pagātnē, spēj atrast jauno, ir cienīgs būt par skolotāju” Pasaules Skolotāju diena - “Katra valsts lielākais dārgums ir tās valoda” veltīta Valsts Valodas dienai - Pasaules Dzīvnieku diena - Rakstniecei Norai Ikstenai – 55 - Helovīns
Novembris	- Katru nedēļu rīta lasīšanas stundas 5 un 6 gadus veciem PII “Bitīte” audzēkņiem - Bibliotekārās stundas pēc pieprasījuma Aknīstes vidusskolas skolēniem - Ziemeļvalstu literatūras nedēļa - Mārtiņdienas pasākums pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērniem - Veco video kasešu skatīšanās pēcpusdiena - D. Īvāna un M. Martinsona filma “Zeme, kas dzied”	Elitas Plikšas gleznu izstāde Aknīstes BJC floristikas pulciņa audzēkņu radošo darbu izstāde Novadpētniecības materiālu jaunieguvumu un tematiskā ekspresizstāde “1991.gadā uz Latvijas/Lietuvas robežas uzstādīto Latvijas robežas plāksni” Mākslas skolas audzēkņu zīmējumu izstāde pēc Kārļa Skalbes pasakas “Kaķīša dzirnavas” motīviem

	- Tikšanās ar grāmatas un filmas “Zeme, kas dzied” līdzautoru Daini Īvānu	Literatūras un tematiskās izstādes - Literatūras jaunieguvumi - Rakstniekam Kārlim Skalbem – 145 - Latvijas Republikas proklamēšanas diena - Starptautiskā vīriešu diena “Pazīstami un iemīļoti latviešu vīrieši” - Ziemeļvalstu literatūras nedēļa
Decembris	- Katru nedēļu rīta lasīšanas stundas 5 un 6 gadus veciem PII “Bitīte” audzēkņiem - Bibliotekārās stundas pēc pieprasījuma Aknīstes vidusskolas skolēniem - Radoša nodarbība “Izgatavo savu dvēseļu koku” - Erudīcijas konkurss komandām 1.kārta - Gada labāko lasītāju sumināšana - Aktivitātes skolēnu ziemas brīvlaikā - Senioru kopas “Stropā” gada noslēguma pasākums	Lietuviešu mākslinieces Nijoles Adamonienes mākslas darbu izstāde “Eņģeļi” Novadpētniecības materiālu jaunieguvumu un tematiskā ekspresizstāde Literatūras un tematiskās izstādes - Rakstniekam, žurnālistam Pāvilam Rozītim – 145 - Rakstniecei Evai Mārtužai – 70 - Dzejniekam Leonam Briedim – 75 - Brīnumainie Ziemassvētki - Zem lielās rūķa mices
Visu gadu		Grāmatu izlase plauktā: - Asa sižeta cienītājiem - Romantiskiem vakariem - Jaunākās oriģinālliteratūra un tulkotā literatūra (abonementā un bērnu literatūras nodaļā) - Sērija ES ESMU... - 2023.gada Vakara romāni - Latviešu literatūras klasiķi vienā plauktā - Mūsu Sēlija - Novadpētniecības materiālu krājuma pastāvīgā ekspozīcija

Foto mirkļi no 2024.gada pasākumiem pieaugušo auditorijai

Informatīva nodarbība par alvejas spēku veselības uzturēšanā

Ekskursijas gida pavadībā pa Aknīsti

2023/2024 Erudīcijas konkursa laureāti

Video kasešu skatīšanās pēcpusdiena

Tikšanās ar skaistumkopšanas speciālisti Agnesi Mežaraupi

“Stāsts par mūsējo” grafiķim, ekslibristam Robertam Lambergam – 110

Sirsnīgs pasākums kopā ar senioru kopām “Čukurs” un “Stropā”

Sansusī labklājības rezidences mākslinieces Agneses Pizičas STARTS! 2 FINIŠS darba prezentācija

Tikšanās ar dzejniecēm Rutu Štelmaheri un Gitu Grozu

Dzejas dienu pasākums Aknīstes VSAC

Video kasešu skatīšanās pēcpusdiena

Tikšanās ar žurnālistu, grāmatas un filmas “Zeme, kas dzied”
līdzautoru Daini Īvānu

Radoša nodarbība "Izgatavo savu Dvēseļu jeb sapņu koku!" Benitas Pavlovskas vadībā

Erudīcijas konkursa 2024/2025 1.kārta

Ieskats izstāžu un svētku noformējumā

Logu noformējums ziemas noskaņās

Slava Ukrainai!

Valentīna dienas noformējums

Dzejas dienu noformējums

4.maija svētki

Vasarīgi!

Lieldienu noformējums

Dzejas dienu noformējums

Kārļa Skalbes pasakas "Kaķīša dzirnavas" ilustrācijas

Helovīna noskaņās

Valsts svētku noformējums

Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas grāmatu plaukts

Decembra foto stūrītis

Ziemassvētku dekors kāpņu telpā

Valsts svētku noformējums

Silvijas Koniševskas dimantu mozaīku un ciparu gleznu izstāde

Lietuviešu mākslinieka Vadima Zakarkas kokgriezumi

Māra Arbidāna fotogrāfiju izstāde

Lietuviešu mākslinieces Egles Skardziutes
keramikas izstāde

Romantisko grāmatu izstāde

Pastāvīgā izstāde abonementā

“Nāvīgi izklaidējoši” grāmatas Helovīna
noskaņās

Helovīna izstāde “Baidies!”

Literatūras izstāde “Grāmatas bija labāka nekā
filma!”

Apmeklētākās radošo darbu izstādes 2024.gadā

Vizītkartes un autorizācijas datu kartes paraugi

**VALDEMĀRA ANCĪŠA
AKNĪSTES BIBLIOTĒKA**

☎ 22 009 245
✉ aknistes.biblioteka@edu.jekabpils.lv
📍 Skolas iela 16A, Aknīste, Jēkabpils novads, LV-5208

Aknīstes
BIBLIOTĒKA
JĒKABPILS NOVADS

www.aknistesbiblioteka.lv
www.jgb.lv
f i

**VALDEMĀRA ANCĪŠA
AKNĪSTES BIBLIOTĒKA**

☎ 22 009 245
✉ aknistes.biblioteka@edu.jekabpils.lv
📍 Skolas iela 16A, Aknīste, Jēkabpils novads, LV-5208

Aknīstes
BIBLIOTĒKA
JĒKABPILS NOVADS

www.aknistesbiblioteka.lv

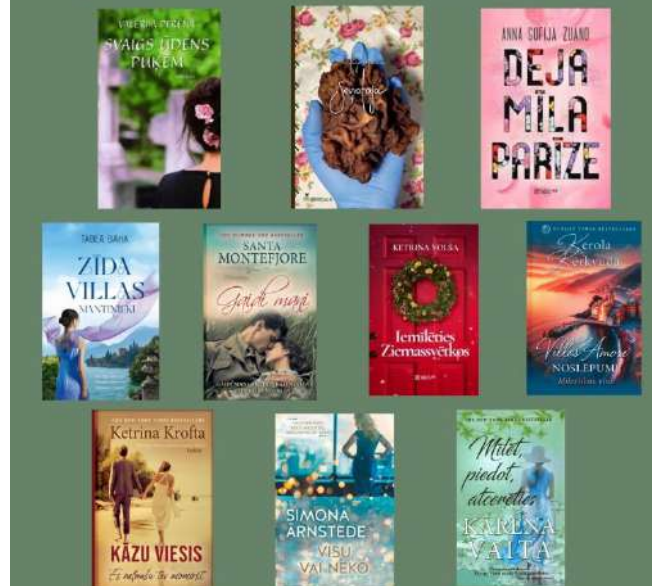
www.jekabpils.biblioteka.lv/alisepac
Vārds, uzvārds: _____
Lietotājvārds: _____
Parole: Biblioteka1!

Lasītākās grāmatas 2024.gadā

Populārākās latviešu autoru grāmatas

Populārākās ārzemju autoru grāmatas

Populārākās bērnu grāmatas 2024

Bērnu un jauniešu pasākumu foto mirklī

Iknedēļas rīta lasīšanas stundas pirmsskolai

Tematiskās nodarbības pirmsskolai

Ziemeļvalstu literatūras nedēļa

Helovīna dienas pasākums

Salasīšanās pēcpusdiena bērniem ar vecākiem

“Blackout poetry” nodarbība 10.klasei Dzejas dienu ietvaros

“Baltā Vilka takas” nodarbība 1.klasei

“Baltā Vilka takas” spēle ar izlaušanās spēles elementiem Dzejas dienu ietvaros

Dzejas dienas pirmsskolai “Ar ko draudzējas dzejoļi?”

6.klase apmeklē novadpētniecības izstādi “Aknīstes vidusskolas 1.izlaidumam – 70”

Nacionālās Skaļās lasīšanas sacensības dalībnieki
Jēkabpils Galvenajā bibliotēkā

“Bērnu žūrijas” noslēguma pasākums vecuma grupā 5+

Pavasara Māras diena

Nodarbība par Viļa Plūdona daiļradi pirmsskolai

Karjeras nodarbība 5.klasei

Nodarbība 2.klasei "Pasaku māmuļai Margaritai Stārastei – 110"

Karjeras nodarbība 3.klasei

Nodarbība 7.klasei par periodiku un datubāzēm

Sveču dienas nodarbība

“Blackout poetry” nodarbības 11.klasei Dzejas dienu ietvaros